

สานพลัง

ปีที่ ๑๒ | ๑๓๖ | มกราคม ๒๕๖๕
www.nationalhealth.or.th

สานพลังปัญญา สร้างสรรค์นโยบายสาธารณะ

สมาชิกสภาแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔

การเคลื่อนตัวครั้งใหญ่ของ
สมาชิกสภาฯ

จากพลเมืองตื่นรู้ สู่การสร้าง

'ความเป็นธรรม' ด้านสุขภาพ

๔

คุยกับเลขา
ระบบสุขภาพของไทยเป็น
อย่างไรในอีก ๕ ปีข้างหน้า
ธรมนูญว่าด้วยระบบ
สุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๓
มีคำตอบ

๖

เรื่องจากปก
การเคลื่อนตัวครั้งใหญ่ของ สมัชชาสุขภาพฯ
จากพลเมืองตื่นรู้ สู่อการสร้าง
'ความเป็นธรรม' ด้านสุขภาพ

สำนักงานคณะกรรมการ
สุขภาพแห่งชาติ (สช.)
ชั้น ๓ อาคารสุขภาพแห่งชาติ
๘๘/๓๙ หมู่ ๔ ถ.ติวานนท์ ๑๔
ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง
จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๒ ๙๐๐๐
แฟกซ์ ๐ ๒๘๓๒ ๙๐๐๑
อีเมล : nationalhealth@nationalhealth.or.th
เว็บไซต์ : www.nationalhealth.or.th

๑๔

ปาฐกถาพิเศษ
พลังพลเมืองตื่นรู้
พาไทยสู่สุขภาพะที่ยั่งยืน

๒๐

ปาฐกถาพิเศษ
สุขภาพพร้อม
จากครรภ์มารดา
ถึงเชิงตะกอน

๒๘

ภาคีเครือข่ายกล่าว
'ถ้อยแถลง' ร่วมขับเคลื่อน
มติสมัชชาสุขภาพฯ

๓๖

เรื่องเล่าจากเครือข่าย
นวัตกรรมสังคม
'ดอกผลคนตื่นรู้ ...
สู่วิกฤตสุขภาพ'

๔๘

พลังสมัชชาสุขภาพฯ-
พลังชุมชนคือคำตอบ
สู่วิกฤตสุขภาพ

๕๖

บทเรียนโควิด-19 กับ
โอกาสการพัฒนา
'ยา-วัคซีน'

๖๒
ภาพบรรยากาศ
งานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ
ครั้งที่ ๑๔

ระบบสุขภาพของไทยเป็นอย่างไร ในอีก ๕ ปีข้างหน้า ธรรมนูญว่าด้วย ระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ มีคำตอบ

พี่น้องภาคีเครือข่ายทุกท่านครับ งานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔ พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้ปิดม่านลงไปแล้วอย่างชื่นมื่น ท่ามกลางการมีส่วนร่วมและบรรลุเป้าประสงค์ของการจัดงาน โดยสมาชิกสมัชชาสุขภาพแห่งชาติจากหน่วยงานองค์กรและผู้แทนของกลุ่มประชาชนต่างๆ ทั่วประเทศกว่า ๓ พันคน ได้ให้ฉันทมติใน ๓ ระเบียบวาระ พร้อมกัน “ให้ถ้อยแถลงเป็นพันธสัญญา” ที่จะร่วมกันขับเคลื่อนมติสมัชชาฯ ให้เกิดรูปธรรมอย่างเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และงานนี้มีประชาชนที่สนใจเข้าเยี่ยมชมกิจกรรมการประชุมผ่าน FBlive สข. มากกว่า ๒ แสนวิว

นอกจากนี้ สมาชิกสมัชชาฯ ยังได้ร่วมกันประกาศวาระแห่งชาติทางสุขภาพประจำปี ๒๕๖๕-๒๕๖๖ ซึ่งก็คือ “ความเป็นธรรมด้านสุขภาพ โอกาสและความหวังอนาคตประเทศไทย” ที่จะ

เป็นประเด็นหลัก (ริม) ในการจัดสมัชชาสุขภาพครั้งที่ ๑๕-๑๖ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖

ในรอบปี ๒๕๖๔ ที่ผ่านมา เมื่อประเทศเจอวิกฤตโควิด-19 ต่อเนื่องมาตั้งแต่ต้นปี ๒๕๖๓ สข. ได้ชวนพี่น้องภาคีเครือข่ายทั้งในส่วนกลางและพื้นที่ ขับเคลื่อนแผนงาน “รวมพลังพลเมืองตื่นรู้ ช่วยชาติสู้ภัยโควิด-19” ต่อเนื่องเป็นปีที่ ๒ เพราะต้นปี ๒๕๖๔ มีการระบาดระลอกใหม่ที่มีศูนย์กลางอยู่ที่

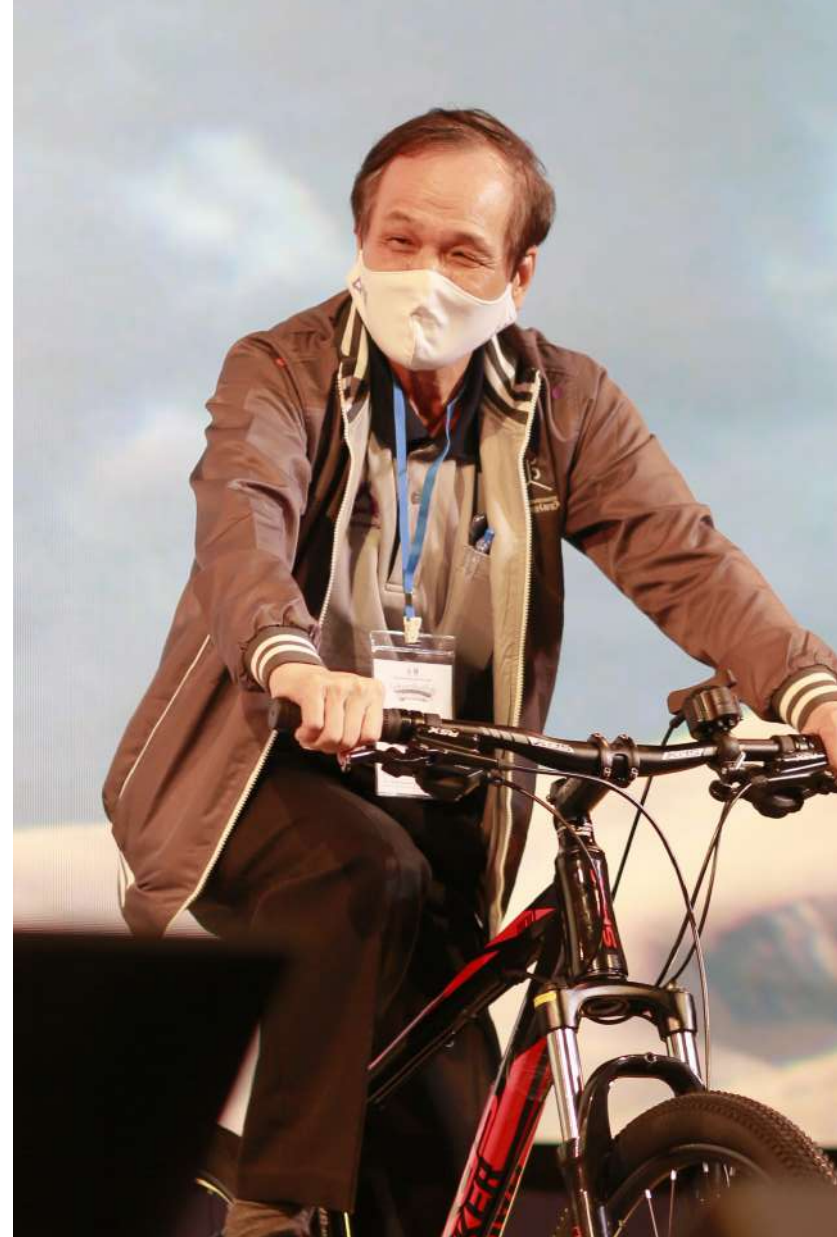
จังหวัดสมุทรสาคร แหล่งอุตสาหกรรมที่มีแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมา ติดเชื้อจำนวนมาก ตามด้วยการระบาดของสายพันธุ์เดลต้าที่ทั้งเร็วและแรง ระบาดหนักในพื้นที่ชุมชนแออัด และแคมป์คนงานในกรุงเทพฯ จังหวัดปริมณฑล และได้กระจายไปยังเมืองใหญ่ทั่วประเทศอย่างรวดเร็ว ครั้งนี้เพื่อนภาคีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในส่วนกลางได้ร่วมกับ กขป. ทั้ง ๑๓ เขต รวมทั้งเครือข่ายสมัชชาสุขภาพทุกจังหวัด และองค์กรต่างๆ ในพื้นที่ ขับเคลื่อนทำให้เกิดมาตรการของประชาชน และนวัตกรรมทางสังคมที่หลากหลาย เพื่อหนุนช่วยมาตรการหลักของรัฐทำให้การรับมือกับวิกฤตของประเทศมีประสิทธิภาพมากขึ้น เริ่มจากการเตรียมความพร้อมแกนนำและอาสาสมัคร ออกเคาะประตู รณรงค์ให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และจัดหาปัจจัยการดำรงชีวิตให้กับกลุ่มเป้าหมาย การจัดตั้งศูนย์พักคอยใกล้บ้านใกล้ใจ จึงได้เกิด “คลองเตยโมเดล” เป็นต้นแบบในการตั้ง Community Isolation (CI) และ Home Isolation (HI) ในกรุงเทพฯ และต่อมาขยายเป็นนโยบายของรัฐให้มีการจัดตั้งทั่วประเทศ รวมทั้งการจัดระบบการบริหารจัดการโควิด-19 แบบมีส่วนร่วมที่สานพลังทุกภาคส่วนภายในจังหวัดต่างๆ จนเกิดเป็น “นครปฐมโมเดล” ที่ กขป. หลายเขตพื้นที่ และสมัชชาสุขภาพหลายจังหวัดได้นำไปต่อยอดในพื้นที่ และเกิด

ดอกผลอื่นๆ เกิดนวัตกรรมทางสังคมจำนวนมาก และเป็นต้นทุนทางสังคมที่ประชาชนจะร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ใช้รับมือกับการระบาดระลอกที่ ๕ ของโควิด-19 สายพันธุ์โอมิครอน หลังเทศกาลหยุดยาวปีใหม่อีกครั้ง

วิกฤตโควิด-19 ที่แพร่ระบาดมาเป็นเวลา ๒ ปีเต็ม และมีแนวโน้มจะยังอยู่อีกนาน ได้ทำให้ประชาชนจำนวนมากตกอยู่ในความยากลำบาก ขาดโอกาสขาดรายได้ โดยเฉพาะคนเล็กคนน้อย แรงงานนอกระบบ ประชากรกลุ่มเฉพาะ ฯลฯ ที่เข้าไม่ถึงระบบสุขภาพและหลักประกันทางสังคม ส่งผลโดยตรงกับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ และเพิ่มช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญสุดของความขัดแย้งเรื้อรังทางสังคมและได้แสดงออกมากขึ้นในขณะนี้

สิ่งที่ท้าทายพวกเราในปี ๒๕๖๕ นี้ก็คือ การออกแบบ “ระบบสุขภาพที่พึงประสงค์ของไทย” ที่สามารถรองรับสถานการณ์ข้างหน้าหลังวิกฤตโควิด-19 ได้ และช่วยพลิกฟื้นประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพของประชาชนหนึ่งในรูปธรรมที่สอดคล้องกับโจทย์ข้างต้นก็คือ การจัดทำ “ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๓” ที่ สข. และภาคีสุขภาพทั่วประเทศกำลังจัดทำอยู่

เป้าหมายของธรรมนูญฯ ฉบับที่ ๓ คือ “การสร้างความเป็นธรรมด้านสุขภาพ

และให้เกิดระบบสุขภาพที่ตอบสนองต่อความต้องการของทุกคนโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” สอดคล้องกับเป้าประสงค์หลักของสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๕ และ ๑๖ ที่กำหนดไว้ว่า “ความเป็นธรรมด้านสุขภาพ ความหวังและโอกาสอนาคตประเทศไทย” เพื่อให้ได้มาซึ่ง “ระบบสุขภาพที่พึงประสงค์ของไทย” ซึ่งจะถูกบรรจุอยู่ในเนื้อหาของ “ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๓” ผมขอเชิญชวนพวกเราจากทุกองค์กร ทุกภาคส่วน มาร่วมเป็นกำลังสำคัญในการออกแบบและเป็นเจ้าของธรรมนูญฯ ฉบับนี้ ที่จะใช้เป็นกรอบและแนวทางการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการดำเนินงานด้านสุขภาพของประเทศ รวมทั้งของหน่วยงาน องค์กร และประชาชนในอีก ๕ ปีข้างหน้า

พี่น้องภาคีเครือข่ายทุกท่านครับ ปี ๒๕๖๕ จะเป็นปีที่เต็มไปด้วยความท้าทาย ผมจึงขอใช้พื้นที่แห่งนี้อำนวยความสะดวกและส่งมอบความปรารถนาดีให้ทุกท่าน พบแต่ความสุข ความสำเร็จมีสุขภาพจิตเบิกบาน สุขภาพกายแข็งแรง มีพลังที่จะร่วมกันพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ เพื่อสร้างสังคมสุขภาวะและก่อกำเนิดสิ่งดีงามขึ้นในประเทศไทย ... สวัสดีปีใหม่ครับ 🙏

การเคลื่อนตัวครั้งใหญ่ของ

สมัชชาสุขภาพฯ

จากพลเมืองตื่นรู้ สู่การสร้าง
'ความเป็นธรรม' ด้านสุขภาพ

รูตมานปิดจากลงอย่างงดงาม สำหรับงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔ พ.ศ. ๒๕๖๔ ท่ามกลางบรรยากาศความร่วมมือร่วมใจครั้งใหญ่ โดยมีผู้นำตัวแทนภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานรัฐ องค์กรเอกชน ภาคประชาสังคม มากกว่า ๖๐ แห่ง ได้ร่วมกัน "ให้ถ้อยแถลง" ที่จะขับเคลื่อนมติสมัชชาสุขภาพฯ ครั้งที่ ๑๔ จำนวน ๓ มติ ตลอดจนนโยบายสาธารณะอื่นๆ ให้เกิดผลเป็น "รูปธรรม" ที่จะนำสังคมไทยไปสู่สังคมสุขภาวะอย่างแท้จริง

แม้ว่างานสมัชชาสุขภาพฯ จัดขึ้นในสถานการณ์โควิด-19 แพร่ระบาด เป็นปีที่สองติดต่อกัน หากแต่การนำเทคโนโลยีการสื่อสารมาหนุนเสริมการจัดงานในลักษณะ "ไฮบริด" ก็ทำให้สมาชิกสมัชชาสุขภาพฯ ทั่วทั้งประเทศ สามารถหลอมรวมกันได้อย่างเป็นเนื้อเดียว และกลมเกลียวเป็นอย่างยิ่ง

ก

การพิจารณาระเบียบวาระทั้ง ๓ ระเบียบวาระ ได้แก่ ๑. การสร้างเสริมสุขภาพะสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในวิกฤตโควิด-19 ๒. การคุ้มครองการเข้าถึงบริการสุขภาพของกลุ่มประชากรเฉพาะในภาวะวิกฤตอย่างเป็นธรรม ๓. การจัดการการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมในวิกฤตสุขภาพ จึงเป็นไปอย่างความสมบูรณ์ไม่มีตกหล่น

สมาชิกสมัชชาสุขภาพฯ ร่วมกันให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนสอบถามความถูกต้อง เพื่อให้มติสมัชชาสุขภาพฯ มีความแหลมคม ก่อนที่จะร่วมกันให้ฉันทมติและรับรองมติสมัชชาสุขภาพฯ โดยที่ไม่มีผู้คัดค้านแม้แต่รายเดียว

งานสมัชชาสุขภาพฯ ครั้งที่ ๑๔ จัดขึ้น ณ หอประชุมใหญ่ บริษัทโทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร (กทม.) ภายใต้ประเด็นหลัก (ธีม) “พลังพลเมืองตื่นรู้ ... สู้วิกฤตสุขภาพ” ระหว่างวันที่ ๑๕-๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๔ บรรลุวัตถุประสงค์ของผู้จัดงาน ภายในงานทั้งในส่วนของ on-site และ online จึงเต็มไปด้วยเสียงหัวเราะและรอยยิ้ม

มากกว่าการพิจารณาระเบียบวาระ อีกหนึ่งไฮไลท์คือการรายงานผลการขับเคลื่อนมติฯ ที่ผ่านมา นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ มีการจัดงานสมัชชาสุขภาพฯ ครั้งที่ ๑ จนถึงปัจจุบันประเทศไทยมีมติสมัชชาสุขภาพฯ แล้ว ๘๗ มติ (ยังไม่รวม ๓ มติในงานสมัชชาสุขภาพฯ ครั้งที่ ๑๔)

ที่ผ่านมา คณะกรรมการขับเคลื่อนและติดตามการดำเนินงานตามมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ (คสมส.) ได้จัดกลุ่มมติสมัชชาสุขภาพฯ ออกเป็น ๔ กลุ่ม เพื่อให้ง่ายต่อการติดตามและวางแนวทางการขับเคลื่อน

ได้แก่ ๑. มติสมัชชาสุขภาพฯ ที่ขับเคลื่อนและเห็นผลลัพธ์ชัดเจนโดยกระบวนการและ กลไกนโยบายที่มีอยู่ (Achieved) จำนวน ๓๖ มติ ๒. มติสมัชชาสุขภาพฯ ที่กำลังขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง (On-going) จำนวน ๓๔ มติ ๓. มติสมัชชาสุขภาพฯ ที่ทำการทบทวนมติเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ (To be revisited) จำนวน ๔ มติ และ ๔. มติที่ควรยุติการรายงานการขับเคลื่อน ๑๓ มติ

นอกจากนี้ งานสมัชชาสุขภาพฯ ครั้งที่ ๑๔ ยังมีอีก ๒ วาระสำคัญที่ต้องกล่าวถึง นั่นคือ การ “ส่งไม้ต่อ” จากประธานคณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ (คจ.สช.) คนปัจจุบัน นั่นคือ นพ.ณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา ไปยัง นายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ อธิบดีปลัดกระทรวงยุติธรรม ที่จะทำหน้าที่ประธานจัดงานในปี ๒๕๖๕-๒๕๖๖

และการประกาศ “ประเด็นใหญ่ของประเทศ” หรือ “วาระแห่งชาติทางสุขภาพ” ประจำปี ๒๕๖๕-๒๕๖๖ ที่ คจ.สช. ชุดใหม่ จะกำหนดให้เป็นประเด็นหลัก (Theme) ที่จะเข้าสู่การพิจารณาของสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ ๑๕ และ ๑๖ และเชิญชวนภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนร่วมกันขับเคลื่อน

นั่นคือ “ความเป็นธรรมด้านสุขภาพ โอกาสและความหวังอนาคตประเทศไทย”

นายชาญเชาวน์ ในฐานะประธาน คจ.สช. ครั้งที่ ๑๕-๑๖ อธิบายว่า ประเด็นหลักของสมัชชาสุขภาพฯ ครั้งที่ ๑๕-๑๖ นี้ ไม่ได้ถูกคิดขึ้นมาเอง หากแต่มีที่มาจากกรับฟังความคิดเห็นจากพี่น้องประชาชนทุกภาคส่วนในระหว่างกระบวนการจัดทำธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ซึ่งกำลังจะเกิดขึ้นในอีกไม่นานนี้

จากกระบวนการรับฟังที่ผ่านมา พบว่าผู้คนในสังคมได้ร่วมกันมองเห็นโอกาสและความหวังของการพัฒนาประเทศภายหลังสถานการณ์โควิด-19 ไปสู่ออนาคตร่วมกัน

อย่างไรก็ดี ตลอดกระบวนการสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ช่วง ๒ ปีที่ผ่านมา มีประเด็นหลักคือ “พลังพลเมืองตื่นรู้ วิกฤตสุขภาพ” ที่ทำให้เราได้ตระหนักถึงพลังของความร่วมมือซึ่งสร้าง

ความมั่นใจว่าเราจะสามารถข้ามผ่านวิกฤตโควิดนี้ไปด้วยกันได้ โดยต่อจากนี้เราจะพูดถึงเรื่องโอกาสและความหวังที่มีร่วมกันในการพัฒนาและสร้างอนาคตของประเทศไทย

“ความเป็นธรรมด้านสุขภาพอยู่กับเรา อยู่ในครอบครัว อยู่ในชุมชนอยู่ในประเทศ อยู่ในอาหารที่เรากิน อยู่ในน้ำที่เราดื่ม อยู่ในอากาศที่เราหายใจ เรามั่นใจว่านโยบายด้านสุขภาพและสุขภาพจะเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของทุกคน และจะเชื่อมโยงกับนโยบายอื่นของประเทศในทุกมิติ ไม่ว่าจะสังคม เศรษฐกิจ หรือการเมือง

“ซึ่งเราจะร่วมกันจัดสมัชชาสุขภาพเชิงประเด็น เชิงพื้นที่ทั่วแผ่นดินตลอด ๒ปี ต่อเนื่อง แล้วในเดือน ธ.ค. ของแต่ละปีที่เป็นงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ จึงจะมาสรุปบทเรียนและตกผลึกไปร่วมกัน ว่ามีอะไรที่สำเร็จ ยังไม่สำเร็จ เพื่อมาตรวจสอบและก้าวไปด้วยกัน” นายชาญเชาวน์ ระบุ

“ความเป็นธรรมด้านสุขภาพ
อยู่กับเรา อยู่ในครอบครัว
อยู่ในชุมชน อยู่ในประเทศ
อยู่ในอาหารที่เรากิน
อยู่ในน้ำที่เราดื่ม อยู่ในอากาศ
ที่เราหายใจ เรามั่นใจว่านโยบาย
ด้านสุขภาพและสุขภาพจะ
เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของทุกคน

“...ต่อจากนี้เรากำลังจะเดินหน้า
ไปสู่การสร้างความเป็นธรรม
ที่จะเป็นเรื่องของโอกาส
และการสร้างอนาคตประเทศไทย
ไปพร้อมกัน ผ่านการขับเคลื่อน
งานสมัชชาสุขภาพตลอดทั้งปี...”

นพ.ประทีป ธนกิจเจริญ เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ บอกว่า งานสมัชชาสุขภาพฯ ครั้งที่ ๑๕-๑๖ จะเป็นมิติใหม่ และเป็นการเคลื่อนไหวครั้งใหญ่ของสมัชชาสุขภาพฯ ซึ่งจากการหารือของ คจ.สช. ชุดใหม่ ได้มีการวางกรอบการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๕-๑๖ เพื่อให้บรรลุสู่เป้าหมายตามประเด็นหลักเอาไว้ ๔ ข้อ

ประกอบด้วย ๑. เน้นเป็นประเด็นระดับประเทศ และหน่วยงานหรือองค์กรระดับชาติเป็นเจ้าภาพหลัก ๒. ใช้กระบวนการสมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น จนได้ข้อเสนอที่มีความพร้อมทางวิชาการ และมีเครือข่ายหน่วยงานหรือองค์กรพร้อมร่วมขับเคลื่อนชัดเจน ๓. บูรณาการในการพัฒนานโยบาย (ขาขึ้น) และขับเคลื่อนเชิงระบบ (ขาลง) รวมทั้งเชื่อมการขับเคลื่อนร่วมกับสมัชชาสุขภาพในพื้นที่ ๔. จัดกิจกรรมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติด้วยวิธีการที่ยืดหยุ่น ทันสถานการณ์ ต่อเนื่องทั้งปี และเปิดกว้าง

“หลังจากช่วงที่ผ่านมาเราเผชิญกับวิกฤต ปัญหา และภาวะแทรกซ้อน ที่ต้องมีการรวมพลังกัน ต่อจากนี้เรากำลังจะเดินหน้าไปสู่การสร้างความเป็นธรรม ที่จะเป็นเรื่องของการแสวงหาโอกาส และการสร้างอนาคตประเทศไทยไปพร้อมกัน ผ่านการขับเคลื่อนงานสมัชชาสุขภาพตลอดทั้งปี และงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติในปลายปีที่จะมาร่วมกันหาฉันทมติ รวมถึงกล่าวถ้อยแถลงที่จะขับเคลื่อนร่วมไปด้วยกันอีกครั้ง กับพี่น้องสมาชิกสมัชชาสุขภาพและภาคีเครือข่ายทั่วประเทศ”
นพ.ประทีป กล่าว 🙏

พลังพลเมืองต้นรู้ พาไทยสู่ สุงภาวะที่ยั่งยืน

นายอนุทิน ชาญวีรกูล
รองนายกรัฐมนตรี
และ รมว.สาธารณสุข
(สธ.) ในฐานะประธานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
(คชช.) ปาฐกถาพิเศษ
หัวข้อ “พลังพลเมืองต้นรู้
พาไทยสู่สุงภาวะที่ยั่งยืน”
ภายในงานสมัชชาสุขภาพ
แห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔
พ.ศ. ๒๕๖๔

- 1 ความครอบคลุมทางด้านสังคม
- 2 การเติบโตทางเศรษฐกิจ
- 3 การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

“การนำนโยบายสาธารณะมาปฏิบัติให้เห็นรูปธรรมจากความร่วมมือในถ้อยแถลงของผู้แทนหน่วยงานองค์กร และภาคีเครือข่ายทั่วประเทศ จะนำไปสู่เป้าหมายการสร้างสุขภาพที่ยั่งยืน”

ความตอนหนึ่งจากปาฐกถาพิเศษของ นายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรีและ รมว.สาธารณสุข (สธ.) ในฐานะประธานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (คสช.) ภายใต้ในงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔ พ.ศ. ๒๕๖๔ สะท้อนถึงทิศทาง การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วมที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับความร่วมมือไม่ร่วมมือจากองค์กรภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน

นายอนุทิน กล่าวย้ำในปาฐกถาหัวข้อ “พลังพลเมืองตื่นรู้ พาไทยสู่สุขภาพที่ยั่งยืน” ต่อไปว่า ช่วงเวลาที่ผ่านมานับเป็นช่วงเวลายากลำบากของประเทศไทยในทุกมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมิติด้านสุขภาพ โรคระบาดโควิด-19 ได้ก่อภัยอันตรายอย่างใหญ่หลวง อย่างไรก็ตาม ความสามัคคีและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของทุกภาคส่วน สามารถที่จะทำให้ประเทศไทยฝ่าวิกฤตครั้งนี้และนำมาซึ่งการพัฒนาต่อไปได้ในอนาคต

ทั้งนี้ ตลอดปี ๒๕๖๔ ที่ผ่านมา การระบาดของโควิด-19 ยังคงเป็นเรื่องที่ร้ายแรง และสร้างผลกระทบไปทั่วทุกมุมโลก รวมทั้งประเทศไทยด้วยในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม

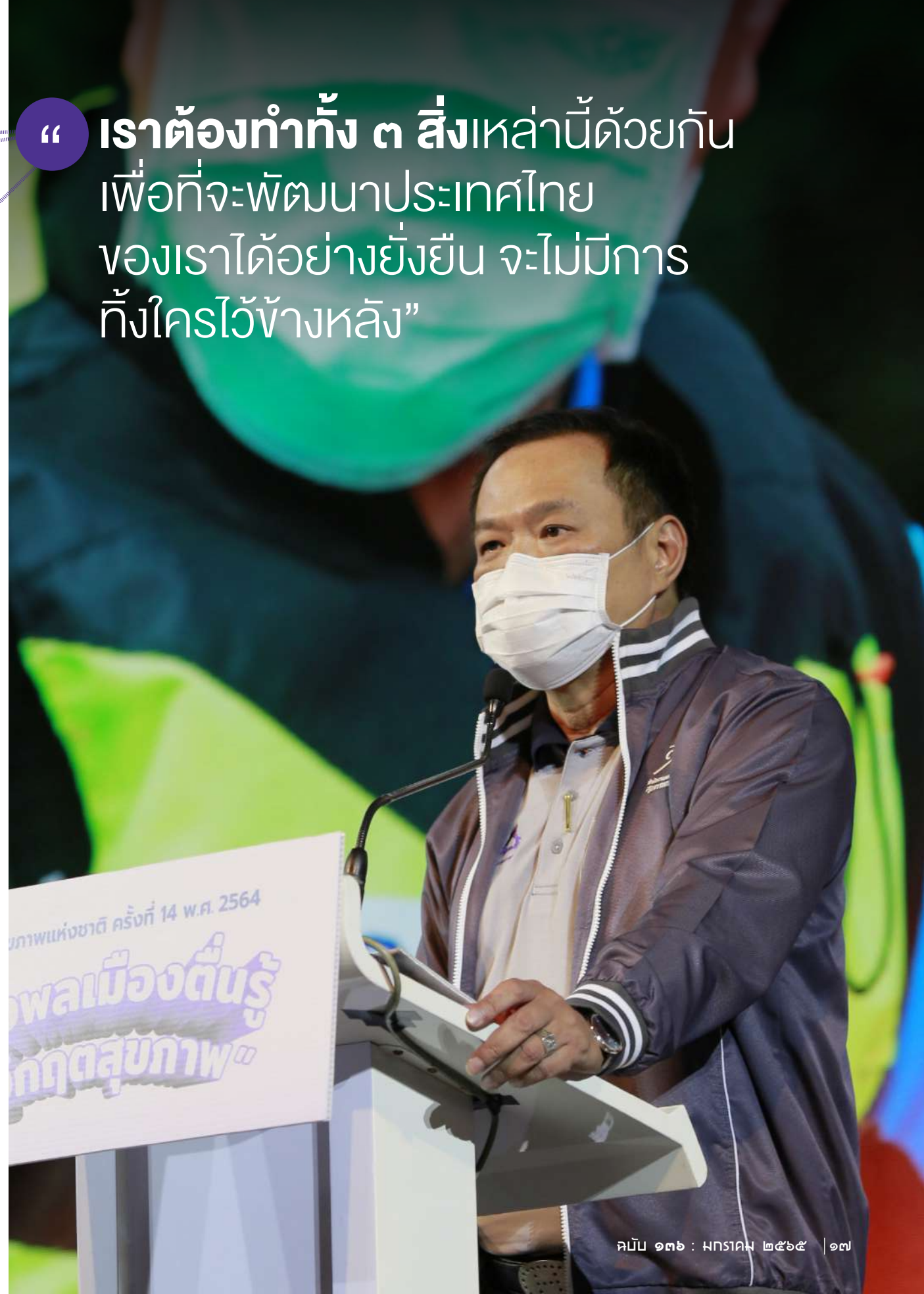
วิกฤตครั้งนี้ตอกย้ำถึงความจำเป็นของการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และการมีส่วนร่วมกันของทุกภาคส่วนในสังคม เป็นโอกาสครั้งสำคัญที่จะพัฒนาประเทศให้ไปสู่การมีสุขภาพะที่ยั่งยืนเช่นเดียวกัน การพัฒนาประเทศให้ไปตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นเรื่องสำคัญมาก และเป็นแนวทางที่ต้องตอบสนองความต้องการของประชาชน

นายอนุทิน บอกว่า องค์ประกอบหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน จะต้องมีด้วยกัน ๓ ประการด้วยกันคือ ความครอบคลุมทางด้านสังคม การเติบโตทางเศรษฐกิจ และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

“เราต้องทำทั้ง ๓ สิ่งเหล่านี้ด้วยกัน เพื่อที่จะพัฒนาประเทศไทยของเราได้อย่างยั่งยืนจะไม่มีภารกิจใครไว้ข้างหลัง” รองนายกรัฐมนตรี ระบุ

นายอนุทิน กล่าวต่อไปว่า องค์การสหประชาชาติ หรือ United Nation (UN) ได้กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือที่เรียกกันว่า Sustainable

“ เราต้องทำทั้ง ๓ สิ่งเหล่านี้ด้วยกัน เพื่อที่จะพัฒนาประเทศไทยของเราได้อย่างยั่งยืน จะไม่มีภารกิจใครไว้ข้างหลัง”

“

ถ้าทุกคนเปิดใจให้กว้างยอมรับซึ่งกันและกัน
ไม่ถือว่าใครเหนือกว่าใครทุกคนจะสามารถ
แสดงความคิดเห็นที่ดีต่อสิ่งที่เรามีเป้าหมาย
ร่วมกัน และด้วยเหตุนี้ ไม่มีทางเลย
ที่ผลลัพธ์จะเป็นอื่นใดนอกจากความสำเร็จ

Development Goals (SDGs) ซึ่งภายใน
ปี ๒๐๓๐ ทุกประเทศต้องเกิดการพัฒนา
ที่ยั่งยืนให้ได้

สำหรับมิติหลักที่ต้องพัฒนาให้ได้
ได้แก่ การพัฒนาคน พัฒนาสิ่งแวดล้อม
เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง สันติภาพและ
ความยุติธรรม และการเป็นหุ้นส่วนซึ่งกัน
และกันในสังคม

เริ่มตั้งแต่การพัฒนาคน การขจัด
ปัญหาความยากจนเป็นสิ่งที่สำคัญ
มากที่ต้องลดความหิวโหยลดความ
เหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นในสังคม เพราะเรื่องนี้
เป็นอุปสรรคต่อการเดินไปข้างหน้าของ
ประเทศไทย ถ้าปัญหานี้ยังคงมีอยู่ ก็
จะทำให้ความผาสุกและคุณภาพชีวิตของ
ประชาชนดีขึ้นไม่ได้

มิติสิ่งแวดล้อม เราปกป้องทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่ใช่แค่เพื่อ
คนไทย แต่เพื่อโลกทั้งใบ และไม่ใช่ว่า
เพียงรุ่นของเรา แต่รวมถึงรุ่นลูกหลาน
ด้วย เราต้องทำเรื่องนี้เพื่อสร้างพื้นฐานที่
แข็งแกร่งให้กับทุกคนในการพัฒนา
ต่อไปการจะมีชีวิตที่ดีสุขภาพที่ดี
สิ่งแวดล้อมที่ดีคือปัจจัยที่สำคัญ

เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง ประชาชน

ต้องได้รับการส่งเสริมให้พวกเขามีความ
เป็นอยู่ที่ดี สอดคล้องกับหลักธรรมชาติ
เพื่อจะได้มีพลังในการพัฒนาประเทศ
ต่อไป

เรื่องของสันติภาพและความยุติธรรม
ประเทศไทยของเราต้องอยู่ร่วมกันอย่าง
มีสันติ มีสังคมที่ไม่แบ่งแยก ไม่ซึ่งดีซึ่ง
เด่นซึ่งกันและกัน และมีความสุขสงบสุข
เราต้องมีความยุติธรรมและใจที่เปิด
กว้าง ยอมรับฟังและกล้ากันโต้แย้งซึ่งกัน
และกันในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง รวมถึงเราทุกคน
ต้องยอมรับความเห็นต่างภายใต้กติกา
เพื่อที่จะไม่ให้มันนำไปสู่ความขัดแย้ง
และเกิดการขาดความสามัคคีในสังคม
ที่ใดก็ตามที่ไม่เกิดความสามัคคี ที่นั่นเกิด
พลังอันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงไม่ได้

ด้านการเป็นหุ้นส่วน ทุกคนคือหุ้นส่วน
ของกันและกัน ทุกคนต้องรู้ว่าเราต้อง
ทุ่มเทกำลังความสามารถและทรัพยากร
ทั้งหมดที่มีอยู่เพื่อช่วยเหลือกัน เพื่อเป็น
พลังในการขับเคลื่อนทุกอย่างให้เกิด
การพัฒนาต่อไปได้

“หลักทั้งหมดเป็นสังขรณ์ทั่วไป
อธิบายได้ พิสูจน์ได้ ไม่ต้องอาศัยความ
สามารถพิเศษของคนใดคนหนึ่ง ถ้าพวก

เราทุกคนทำได้ การขับเคลื่อนเจตนารมณ์
ของสมาชิกสุขภาพแห่งชาติก็จะบรรลุ
เป้าหมายในที่สุด” นายอนุทิน ระบุ

ประธาน คสช. ย้ำอีกว่า ตลอดระยะเวลา
ที่ผ่านมา คสช. ได้เปิดโอกาสให้
ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ
พัฒนาอย่างเต็มที่ และสมาชิกคณะกร
รรมฯ ต่างล้วนแล้วแต่มีความคิดเห็นและ
ประเด็นที่มีประโยชน์ต่อประเทศชาติ
และสนับสนุนซึ่งกันและกันตลอดเวลา

นี่คือความเข้มแข็งที่จะทำให้องค์กา
พยพทั้งหมดสามารถผลักดันและตอบ
สนองต่อสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่วิถีชีวิต
ของประชาชนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งความเข้มแข็งที่เราเห็นได้จาก
งานประชุมสมาชิกสุขภาพแห่งชาติที่เรา
มีขึ้นทุกปี

“ถ้าทุกคนเปิดใจให้กว้าง ยอมรับ
ซึ่งกันและกัน ไม่ถือว่าใครเหนือกว่าใคร
ทุกคนจะสามารถแสดงความคิดเห็น
ที่ดีต่อสิ่งที่เรามีเป้าหมายร่วมกัน และ
ด้วยเหตุนี้ ไม่มีทางเลยที่ผลลัพธ์จะเป็น
อื่นใดนอกจากความสำเร็จ” นายอนุทิน
ระบุ

สุขภาพองค์รวม

จากครรภ์มารดา
ถึงเชิงตะกอน

บพ.วิชัย โชควิวัฒน์

ประธานสมาคมสภา
ผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย
ในพระราชูปถัมภ์ฯ
ปาฐกถาพิเศษหัวข้อ

**“พลังพลเมืองตื่นรู้ พา
ไทยสู่สภาวะที่ยั่งยืน”**

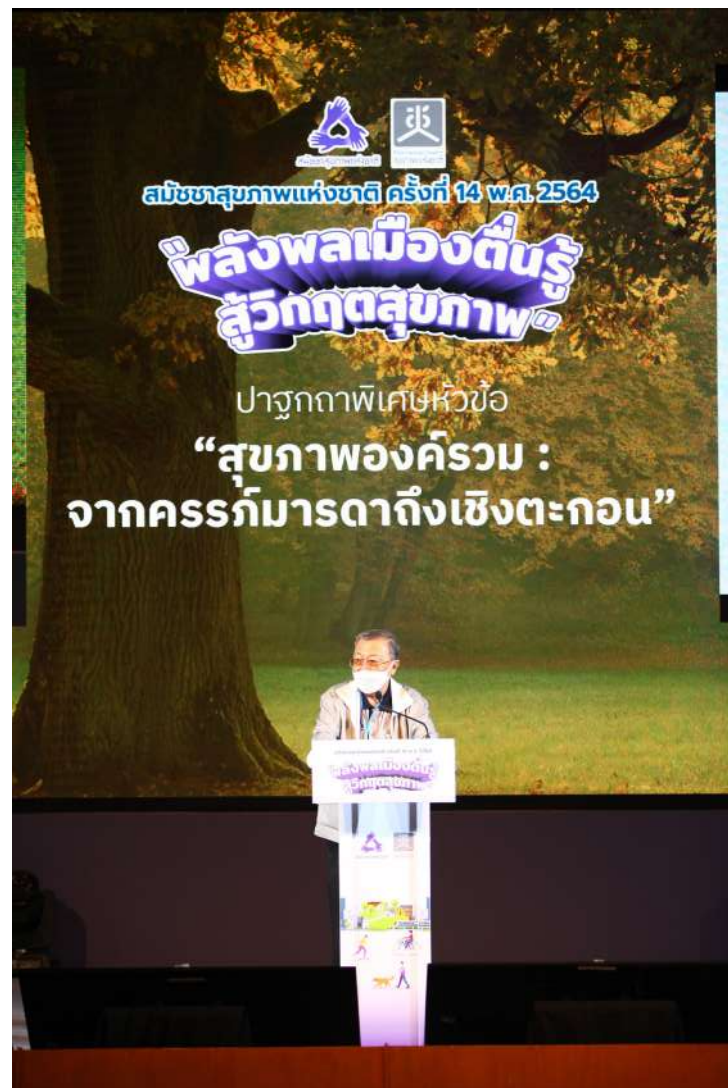
ภายในงานสมัชชาสุขภาพ
แห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔ พ.ศ.
๒๕๖๔

“เราพูดกันว่า
สุขภาพองค์รวม
กันไว้มาก แต่
ความหมายจริงๆ
นั้นเป็นอย่างไร
ผมมีหน้าที่ที่จะ
ต้องมากบทวน
คำนี้”

นี่คือคำกล่าวเปิดการปาฐกถาพิเศษ
ของ นพ.วิชัย โชควิวัฒน์ ประธาน
สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย
ในพระราชูปถัมภ์ฯ ในหัวข้อ “สุขภาพ
องค์รวมจากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน”
ที่มีขึ้นในงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ
ครั้งที่ ๑๔ พ.ศ. ๒๕๖๔

นพ.วิชัย อธิบายว่า การกำเนิดขึ้นอย่าง
เป็นรูปธรรมของสิ่งที่เรียกว่า “สุขภาพ
องค์รวม” ในประเทศไทย เป็นมรดกชิ้น
หนึ่งที่มาจากแนวคิดในงานเขียนชิ้น
สำคัญของ “ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์” อันมี
นามว่า “คุณภาพชีวิตชาวเอเชียอาคเนย์
ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดา
ถึงเชิงตะกอน” ซึ่งส่งผ่านมาเป็นหลัก
สำคัญของการดำเนินนโยบายสุขภาพ
ของประเทศไทยมาจนถึงปัจจุบัน

สุขภาพ องค์รวม ?

นพ.วิชัย ได้เริ่มต้นปาฐกถาครั้งนี้ด้วย
การย้อนทวนไปหาความหมายที่แท้จริง
ของคำว่า “สุขภาพองค์รวม” เพื่อที่จะ
สร้างความเข้าใจในตัวคำ และนำไปสู่
การเข้าใจว่ามันคืออะไรและอยู่ตรงไหน
ในมิติด้านสุขภาพกันแน่

ความหมายของสุขภาพองค์รวม
นพ.วิชัย ระบุว่า มาจากคำว่า “Holistic
Health” ซึ่งเราจะต้องทำความเข้าใจต่อ
คำว่า “Holistic” คืออะไร

พจนานุกรมจำนวนหนึ่งได้ให้ความ
หมายไว้ว่า Holistic หรือ Holisim คือ
ทฤษฎีที่มองจักรวาลและธรรมชาติของ
สิ่งมีชีวิตในลักษณะที่สิ่งทั้งหมดได้
ปฏิสัมพันธ์กัน มากกว่าจะเป็นผลรวมของ
อนุภาคมูลฐาน และยังมีหมายได้
ถึงการศึกษาและวิธีการ “รักษา” แบบ
องค์รวม

คำนี้ยังสามารถให้ความหมายได้
อีกว่า เป็นสิ่งสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบ
ต่างๆ ทั้งหมด มากกว่าเพียงแค่การ
วิเคราะห์การรักษา หรือการแพทย์องค์รวม
ที่พยายามรักษาทั้งจิตใจและร่างกาย

ดังนั้น Holistic Health คือระบบหนึ่ง
ของเวชศาสตร์ป้องกันซึ่งพิจารณา
ปัจเจกบุคคลโดยภาพรวม ความรับผิดชอบ
ของบุคคลต่อสุขภาพของตนและ
อิทธิพลทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นสังคม
จิตวิทยา และสิ่งแวดล้อม ที่มีผลเกี่ยว
เนื่องกับสุขภาพ และยังรวมถึงการ
ออกกำลังกายและการผ่อนคลายด้าน
จิตใจ

ทั้งนี้ ประเทศไทยของเราเริ่มต้นตัว

ด้านสุขภาพองค์รวมคาบเกี่ยวกับ
เหตุการณ์ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๖ อัน
เป็นเวลาที่ผู้คนตื่นตัวด้านสังคมและ
ประชาธิปไตยเป็นอย่างมาก รวมถึงช่วง
เวลานั้นก็ได้มีการเริ่มขึ้นของนโยบาย
ที่พยายามจะแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ
ที่มีมากระหว่างเมืองใหญ่กับชนบทด้วย
การประกาศสร้างโรงพยาบาลประจำ
อำเภอให้มีครบทุกอำเภอทั่วประเทศไทย
และให้มีนโยบายรักษาพยาบาลผู้ยากไร้
โดยไม่มีค่าใช้จ่าย

ในเวลานั้น แวดวงการแพทย์และ
สาธารณสุขได้เกิดการตื่นตัวขึ้น และมี
กระแสวิพากษ์วิจารณ์ถึงเรื่องของการ
แพทย์ที่มุ่งเน้นเพียงแค่การรักษามากกว่า
การป้องกัน มุ่งซ่อมมากกว่าที่จะสร้าง
สุขภาพ และการแพทย์นั้นก็มุ่งเน้นเพียง
แค่ด้านร่างกาย เห็นคนไข้เป็นเพียงวัตถุ
มองข้ามมิติด้านจิตใจและสังคม

การแพทย์ที่มุ่งเน้นแต่จะรักษาเพียง
ร่างกายเป็นหลัก มีรากฐานฝังลึกมาอย่าง
ยาวนานตั้งแต่สมัยโบราณ ในอดีตคน
มักเชื่อกันว่าอาการเจ็บป่วยเกิดขึ้นจาก
อำนาจลึกลับหรือเทพเจ้าลงโทษ เพราะ
ผู้ป่วยกระทำผิดทำนองคลองธรรมบาง
ประการ การเยียวยารักษาเลยเป็นการ
ขออภัยหรือขอโทษสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้อภัย

ในโลกตะวันตก การพัฒนาทางการ
แพทย์เริ่มรากฐานมาจาก “ฮิปโปเครติส”
ที่เชื่อว่าอาการเจ็บป่วยเป็นเรื่องของ
ธรรมชาติ ไม่ใช่ผีหรืออำนาจพิเศษใด
มนุษย์จึงต้องรักษาตนเอง โลกตะวันออก
ก็พัฒนามาด้วยความคิดใกล้เคียงกัน

การแพทย์ทั้งสองโลกจึงมุ่งเน้นการ
เยียวยาร่างกายเป็นหลัก เรื่องโรคทางใจ
ก็ปล่อยให้มันเป็นบทบาทของศาสนาแทน

นพ.วิชัย ระบุว่า ปัญหาการมุ่งซ่อม
มากกว่าสร้างเป็นกระแสที่เกิดขึ้นทั่ว
โลกในไทยเอง การรักษาและป้องกันถูก
แยกแขนงออกจากกันตั้งแต่ต้น เมื่อเกิด
การปฏิรูปประเทศให้ทันสมัยในสมัย
รัชกาลที่ ๕ การสร้างโรงพยาบาลศิริราช
ก็มีประสงค์มุ่งเน้นแต่เพียงการ “รักษา”
เท่านั้น

ความพยายามที่จะแก้ปัญหาและ
สร้างสุขภาพองค์รวมจึงได้ถือกำเนิดขึ้น
เช่นที่ปรากฏหลักฐานเมื่อครั้งก่อตั้ง
องค์การอนามัยโลกขึ้นครั้งแรก

“ในธรรมนูญองค์การอนามัยโลก
ได้เขียนนิยามคำว่า สุขภาพ ไว้ชัดเจนว่า
สุขภาพ หมายถึงสภาวะที่สมบูรณ์ทั้ง
ร่างกายและจิตใจ และสังคม ไม่เพียงแต่
ปราศจากโรคและความพิการเท่านั้น
นิยามนี้ครอบคลุมไปในทุกมิติ ยิ่งไปกว่า
นั้นองค์กรโลกบาลต่างๆ ที่ก่อตั้งใน
ช่วงเวลาเดียวกันก็ล้วนบ่งบอกว่า เรื่อง
สุขภาพเป็นเรื่องร่วมกันของชาวโลก
ประชากรโลกต้องร่วมกันทำงาน ต้อง
สร้างสุขภาพองค์รวม” นพ.วิชัย ระบุ

หลักคิดเหล่านี้ ผู้นำของแวดวง
สาธารณสุขไทยเข้าใจเป็นอย่างดีมา
โดยตลอด และพยายามที่จะนำมาปฏิบัติ
อย่างเห็นได้จากความพยายามที่จะ
รวมงานด้านการรักษาและการป้องกัน
เอาไว้ด้วยกันเรื่อยมา

“จากครรภ์มารดา ถึงเชิงตะกอน” ต้นธารสุขภาพองค์รวม

นพ.วิชัย เล่าต่อไปว่า ช่วงหลังเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เพียงแค่ ๔ วัน ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ได้นำเสนอบทความต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาการพัฒนาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เรื่อง “The quality of life of Southeast Asian – a Chronicle of hope from womb to tomb” หรือก็คือ “คุณภาพชีวิตของชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ – ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ซึ่งเป็นบทความที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกเวลา โดยผู้ที่ได้รับการยอมรับอย่างสูงของภาคประชาสังคม

แนวคิดด้านสุขภาพที่มาจากบทความนี้ เริ่มปรากฏร่องรอยในรัฐธรรมนูญที่เกิดขึ้นหลัง พ.ศ. ๒๕๑๗ โดยมีบทบัญญัติที่ส่งเสริมสุขภาพองค์รวมไว้ในมาตรา ๙๒ โดยมีเนื้อหาวรรคที่ ๑ ว่า “รัฐพึงส่งเสริมการสาธารณสุข ตลอดจนการอนามัยครอบครัว และพึงคุ้มครองสุขภาพของบุคคล และสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วม”

วรรคที่ ๒ มีเนื้อหาว่า “รัฐพึงให้การรักษาพยาบาลแก่ผู้ยากไร้ โดยไม่คิดมูลค่า”

วรรคที่ ๓ ระบุเนื้อหาว่า “การป้องกันและปราบปรามโรคติดต่ออันตราย รัฐจะต้องกระทำให้แก่ประชาชนโดยไม่คิด

มูลค่า” ซึ่งวรรคที่ ๓ นี้เกิดขึ้นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญของประเทศไทย และมีระบุในรัฐธรรมนูญต่อมาทุกฉบับ รวมถึงฉบับ พ.ศ. ๒๕๖๐ อันเป็นฐานสำคัญที่ทำให้ประเทศไทยบริหารจัดการโควิด-19 ได้

ในเวลาต่อมา บทบัญญัติที่ส่งเสริมสุขภาพองค์รวมบรรจุอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับต่อๆ มามากขึ้น เช่นในรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่ได้กำหนดให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิเสมอกันในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่มีค่าใช้จ่าย บริการของรัฐเองต้องมีประสิทธิภาพ รวมถึงเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมและเอกชนให้มีบทบาทด้านสุขภาพมากขึ้น

ทั้งหมดนี้ในภาพรวม เป็นรูปธรรมสำคัญที่สังคมไทยได้แนวคิดมาจาก “ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” และใช้กำหนดทิศทางของประเทศเรื่อยมา จากที่เคยมุ่งเน้นแต่เพียงการพัฒนาเศรษฐกิจ ก็กลายมาเป็นการมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นหลัก สามารถเห็นได้ชัดเจนจากที่แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้เริ่มบรรจุอยู่ใน “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ พ.ศ. ๒๕๔๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๔” และฉบับต่อๆ มา

ระบบสุขภาพองค์รวม เพื่อทุกคนบน ผืนแผ่นดินไทย

นพ.วิชัย กล่าวว่ แม้ว่าจะมีเหตุการณ์รัฐประหารล้มล้างรัฐธรรมนูญอยู่บ้าง แต่การผลักดันเรื่องสุขภาพองค์รวมของไทยยังดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่อง เช่น การกำเนิดขึ้นของ พ.ร.บ. กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ พ.ร.บ. หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ และ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้น

พ.ร.บ. กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๐ คือตัวอย่างที่สำคัญ เพราะเป็นกฎหมายที่เปลี่ยนหลักคิดการป้องกันโรค จากการเน้นวิธีทางสุศึกษาให้เปลี่ยนเป็นตาม “กฎบัตรออตตาวา” (Ottawa Charter) ที่มีหลักให้สร้างนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชน การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล และการปรับทิศทางการบริการสุขภาพให้มุ่งสู่การป้องกันโรคและการสร้างเสริมสุขภาพ ทั้งหมดนี้คือหลักการของสุขภาพองค์รวมที่ครอบคลุมทั้งบุคคล ชุมชน สังคม และระบบสุขภาพ

อีกตัวอย่างหนึ่งที่สำคัญไม่แพ้กันคือ พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งสำคัญเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาระบบสุขภาพให้ตอบสนองต่อหลักสุขภาพองค์รวม จากเดิมสวัสดิการโรงพยาบาลข้าราชการและประกัน

สังคม ทำเพียงแค่การรักษาพยาบาล พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพได้ขยายให้ครอบคลุมไปถึงการสร้างเสริมสุขภาพ และป้องกันโรคอย่างชัดเจน ทั้งยังพัฒนาให้ประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาท รับฟังความคิดเห็นของประชาชนอยู่เสมอ

พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๕ ยังตอบสนองต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของประชาชนคนไทยอย่างชัดเจน ด้วยการกำหนดให้บริการสาธารณสุขเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชน

นพ.วิชัยสรุปตอนท้ายของการปาฐกถาครั้งนี้ว่า พวกเราทุกคนในปัจจุบัน และรุ่นต่อไป มีหน้าที่ต้องพิทักษ์รักษาและพัฒนาสุขภาพองค์รวม ให้เกิดประโยชน์สุข แก่มหาชนชาวสยาม ทั้งในแง่ปัจเจก และของประชาชนทุกคนบนผืนแผ่นดินไทยอย่างแท้จริง และยิ่งๆ ขึ้นไป

“สุขภาพองค์รวมจากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน จะต้องไม่เพียงพิจารณาสุขภาพกายของบุคคลเท่านั้น แต่ต้องเป็นองค์รวมทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคมด้วย สังคมจะต้องไม่มองแคบแค่ครอบครัว แต่ต้องครอบคลุมถึงชุมชนท้องถิ่น ประเทศชาติ และโลกทั้งใบโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เวลานี้ที่โลกกำลังเผชิญกับวิกฤตที่นำวิกฤตกังวลอย่างยิ่ง” นพ.วิชัย กล่าว

ภาคีเครือข่ายกล่าว

‘ถ้อยแถลง’

ร่วมขับเคลื่อน

มติสมัชชาสุขภาพฯ

หน่วยงานและองค์กร
ภาครัฐ ภาคเอกชน
ภาคประชาชน ฯลฯ
กว่า ๖๐ แห่ง ทั้งส่วนกลาง
และจังหวัดต่างๆ
ทั่วประเทศ ร่วมกัน
“กล่าวถ้อยแถลง”
ที่จะสนับสนุนการขับเคลื่อน
มติสมัชชาสุขภาพฯ ที่ได้ฉันทมติ
จากงานสมัชชาสุขภาพ
แห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔
ให้เกิดเป็นรูปธรรม

การสร้างเสริมสุขภาพะสิ่งแวดลอมที่ยั่งยืนในวิกฤตโควิด-19

มีการกล่าวถ้อยแถลง รวม ๒๔ กลุ่ม เครือข่าย/องค์กร แบ่งเป็น หน่วยงาน/องค์กร จำนวน ๗ องค์กร, กลุ่มเครือข่าย จำนวน ๔ เครือข่าย, สมาชิกสุขภาพจังหวัด จำนวน ๑๒ จังหวัด (เชียงใหม่, ปทุมธานี, ภูเก็ต, ชัยนาท, สระแก้ว, นครสวรรค์, น่าน, ฉะเชิงเทรา, สมุทรสงคราม, สระบุรี, อุบลราชธานี) และคณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชน (กขป.) จำนวน ๑ เขตพื้นที่ (กขป.เขต ๘)

รวม

๒๗ กลุ่ม

๗ องค์กร

๕ กลุ่มเครือข่าย

๑๒ สมาชิกสุขภาพจังหวัด

เชียงใหม่ / ปทุมธานี / ภูเก็ต / ชัยนาท / สระแก้ว / นครสวรรค์ / น่าน / ฉะเชิงเทรา / สมุทรสงคราม / สระบุรี / อุบลราชธานี

๑ คณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชน (กขป.)

เขตพื้นที่ (กขป.เขต ๘)

ดร.วิจารย์ สิมายา
ผู้อำนวยการสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

สมาชิกสุขภาพแห่งชาติ ถือเป็นเครื่องมือและมาตรการทางกฎหมายที่ช่วยตอบโต้ภัยและแก้ไขปัญหาดังกล่าวของไทยอย่างเป็นรูปธรรม ต่อเนื่องมากว่า ๒๐ ปี ด้วยการจัดทำเอกสารร่างข้อเสนอจากกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายอย่างรอบด้าน ซึ่งยังเป็นสิ่งที่ปรากฏความชัดเจน สอดคล้องกับสถานการณ์สำคัญของประเทศไทยและของโลก

ดร.วิจารย์ กล่าวว่า สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ขอร่วมชื่นชม คจ.สช. และคณะทำงานวิชาการ ที่ได้กำหนดประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ โดยขอสนับสนุนร่างมติสมาชิกสุขภาพแห่งชาติในทุกประเด็น โดยเฉพาะการสร้างเสริมสุขภาพะสิ่งแวดลอมที่ยั่งยืนในวิกฤตโควิด-19 ที่ให้ความสำคัญและห่วงใยต่อการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม

การพัฒนากระบวนการจัดการขยะอย่างครบวงจร การพัฒนาเมืองเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดี ตลอดจนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นเป้าหมายสำคัญทั้งของประเทศและของโลก โดยสถาบันสิ่งแวดล้อมไทยพร้อมให้ความร่วมมือด้านวิชาการ และสนับสนุนการพัฒนา ร่วมกับภาคีเครือข่ายให้เกิดความยั่งยืนตามทิศทางเดินของมตินี้ต่อไป

รัชนิกร ดารงาม
ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.)

ทส.ขอชื่นชมคณะกรรมการจัดสมาชิกสุขภาพแห่งชาติ (คจ.สช.) และคณะทำงานวิชาการเฉพาะประเด็น ที่ได้พัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วมในประเด็นสร้างเสริมสุขภาพะสิ่งแวดลอมที่ยั่งยืนในวิกฤตโควิด-19 รวมถึงการสร้างกระแสสังคมเพื่อผลักดันและขับเคลื่อนประเด็นของระเบียบวาระดังกล่าว

รัชนิกร กล่าวว่า ทส. จะขอสนับสนุนการขับเคลื่อนมติสมาชิกสุขภาพนี้ โดยเชื่อมั่นว่าการส่งเสริมและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม จะมีความสำคัญอย่างมากต่อการขับเคลื่อนระบบการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นแนวทางสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งมิติด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ อย่างสมดุล

นงรงค์ วุ่นชู
ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต

จ.ภูเก็ต มุ่งมั่นตั้งใจที่จะขับเคลื่อนมติสมาชิกสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔ การสร้างเสริมสุขภาพะสิ่งแวดลอมที่ยั่งยืนในวิกฤตโควิด-19 ซึ่งได้สอดคล้องกับสถานการณ์และเป็นไปตามแนวทางการพัฒนา ที่ต้องการสร้างเมืองให้ทันสมัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การดำเนินการจากนี้จะต้องต่อเนื่องและจริงจัง และถือเป็นวาระของจังหวัดที่ทุกฝ่ายจะต้องมาร่วมกันดำเนินการ

การคุ้มครองการเข้าถึงบริการ สุขภาพของกลุ่มประชากรเฉพาะ ในภาวะวิกฤตอย่างเป็นธรรม

มีการกล่าวถึงแถลง รวมทั้งหมด ๒๕
องค์กร/กลุ่มเครือข่าย แบ่งเป็น หน่วยงาน
/องค์กร ๗ หน่วยงาน, กลุ่มเครือข่าย ๓
เครือข่าย, สมัชชาสุขภาพจังหวัด ๑๔
จังหวัด และ กขป. ๑ เขตพื้นที่

รวม

๒๕ องค์กร/
กลุ่มเครือข่าย

๗ หน่วยงาน/
องค์กร

๓ กลุ่มเครือข่าย

๑๔ สมัชชาสุขภาพ
จังหวัด

กขป. ๑ เขตพื้นที่

พระมหาประยูร โชติวโร

ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย (มจร.)

ในฐานะผู้แทนองค์กรสงฆ์ ขออนุโมทนา
คณะทำงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใน
สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ นับเป็นภารกิจ
ที่มีความสำคัญ และเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้
เกิดนโยบายสาธารณะของประเทศใน
หลายประเด็น รวมถึงนโยบายด้านสุขภาพ
ของพระสงฆ์ จนเกิดเป็นธรรมนูญสุขภาพ
พระสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่ทำให้พระสงฆ์
ซึ่งเป็นอีกหนึ่งประชากรกลุ่มเฉพาะ
สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพได้มากขึ้น
โดยเฉพาะในช่วงภาวะวิกฤตโควิด-19 มี
การดูแลพระสงฆ์ และสามเณรที่อาพาธ
ได้รับเชื้อทั่วประเทศได้เข้าถึงบริการ
สุขภาพอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม รวมถึง
ส่งผลให้พระสงฆ์ได้ประกอบศาสนกิจ
และร่วมบำเพ็ญศาสนประโยชน์ต่อ
ชุมชน สังคม

“การดำเนินการดังกล่าวมิใช่เพียง
การดูแลสุขภาพของพระสงฆ์เท่านั้น
แต่ยังจะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับ
ชุมชน สังคม และความมั่นคงของพระ
พุทธศาสนา ตามหลักการที่ว่า พระแข็ง
แรง วัดมั่นคง ชุมชนเป็นสุข ฉะนั้นใน
นามของผู้แทนคณะสงฆ์ จึงขออนุโมทนา
ชื่นชม และขอสนับสนุนร่างมติระเบียบ
วาระการคุ้มครองการเข้าถึงบริการสุขภาพ
ของกลุ่มประชากรเฉพาะในภาวะวิกฤต
อย่างเป็นธรรม และระเบียบวาระการ
จัดการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมในวิกฤต
สุขภาพ โดยยินดีอย่างยิ่งที่จะเป็นส่วนหนึ่ง
ร่วมขับเคลื่อน” พระมหาประยูร กล่าว

นพ.สุระ วิเศษศักดิ์

รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข (สธ.)

สธ. ขอชื่นชม คจ.สช. และคณะทำงาน
วิชาการเฉพาะประเด็น ที่ได้คำนึงถึง
ประชากรทุกคนบนผืนแผ่นดินไทย โดย
เฉพาะกลุ่มที่อยู่ในภาวะเปราะบาง นำ
มาสู่พัฒนาร่างเอกสารข้อเสนอที่ผ่าน
การจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากผู้มี
ส่วนได้เสีย และภาคีเครือข่ายมาอย่าง
รอบด้าน

นพ.สุระ กล่าวว่า ขอสนับสนุนร่างมติ
ระเบียบวาระการคุ้มครองการเข้าถึง
บริการสุขภาพของกลุ่มประชากรเฉพาะ
ในภาวะวิกฤตอย่างเป็นธรรม โดยเฉพาะ
ในข้อ ๒ พัฒนาระบบบริการสุขภาพที่
ทำให้เกิดการเข้าถึงบริการสุขภาพของ
กลุ่มประชากรเฉพาะ และข้อ ๓ พัฒนา
ระบบ กลไก และรูปแบบการส่งเสริม
สุขภาพ การป้องกัน ช่วยเหลือ ดูแลและ
ส่งต่อที่เป็นการดำเนินการโดยชุมชน
เพื่อให้ประชาชนทุกคนบนผืนแผ่นดินไทย
เข้าถึงการบริการสุขภาพอย่างถ้วนหน้า

วิไลลักษณ์ เยอเบา

ผู้แทนสภาชนเผ่าพื้นเมืองแห่ง
ประเทศไทย

ขอชื่นชม คจ.สช. และสำนักงานคณะ
กรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) ที่จัดงาน
ในครั้งนี้เป็นอย่างดี ทำให้สมาชิกสมัชชา
สุขภาพและภาคีเครือข่ายชนเผ่าพื้นเมือง
หลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ ได้เข้าร่วมงาน
นี้อย่างพร้อมเพรียงและเสมอภาคกัน จึง
ขอสนับสนุนร่างมติทั้ง ๓ ระเบียบวาระ
ของสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔
พร้อมยินดีนำมติที่ได้รับความเห็นชอบ
ไปเป็นแนวทางสู่การปฏิบัติจริงต่อไป

การจัดการสื่อสาร อย่างมีส่วนร่วมในวิกฤตสุขภาพ

มีการกล่าวด้วยแถลงรวมทั้งหมด จำนวน ๑๗ กลุ่มเครือข่าย/องค์กร แบ่งเป็น หน่วยงาน/องค์กร จำนวน ๖ องค์กร กลุ่มเครือข่าย จำนวน ๒ เครือข่าย สมัชชาสุขภาพจังหวัด จำนวน ๘ จังหวัด (สกลนคร, แม่ฮ่องสอน, แพร่, สุรินทร์, สมุทรสาคร, พิจิตร, พิษณุโลก, น่าน) และ กขป. จำนวน ๑ เขตพื้นที่ (กขป. เขต ๒)

SVU

๑๗ กลุ่มเครือข่าย/
องค์กร

๖ องค์กร

๒ กลุ่มเครือข่าย

๘ สมัชชาสุขภาพ
จังหวัด

สกลนคร / แม่ฮ่องสอน / แพร่ / สุรินทร์ / สมุทรสาคร / พิจิตร / พิษณุโลก / น่าน

๑ เขตพื้นที่
กขป.

กขป.เขต ๒

โยธิน ทองพะวา

ประธานสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย

ในฐานะตัวแทนสภาเด็กและเยาวชนขอชื่นชม คจ.สช. และคณะทำงานวิชาการเฉพาะประเด็น ที่ได้พัฒนาเอกสารร่างข้อเสนอที่ผ่านเวทีการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและภาคีเครือข่ายมาอย่างรอบด้าน จนนำมาสู่ร่างมติ การจัดการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมในวิกฤตสุขภาพ ซึ่งเห็นว่าการสื่อสารในภาวะวิกฤตสุขภาพจะมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะประเด็นการสื่อสารที่สร้างความสับสนในสังคม เช่น ข่าวลวง ข่าวปลอมและการบิดเบือนข้อเท็จจริงที่สร้างผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในการสื่อสาร ตลอดจนการลวงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

โยธิน กล่าวว่า สภาเด็กและเยาวชนขอสนับสนุนร่างมติระเบียบวาระนี้ในทุกประเด็น โดยเฉพาะข้อ ๓ การสื่อสารในภาวะวิกฤตอย่างมีส่วนร่วมที่ครอบคลุมและทั่วถึง และข้อ ๔ การให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจร่วมกันให้กับคนในสังคม โดยยินดีที่จะร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของแกนนำเด็กและเยาวชน เพื่อร่วมเป็นแกนนำในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ข้อมูลความรู้ที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือให้กับเด็กและเยาวชนทั้งในระดับส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และชุมชน อันจะนำมาสู่การดูแลตนเองและคนในครอบครัวได้อย่างถูกต้องในช่วงภาวะวิกฤตสุขภาพ

nw.กรงพล แสงจาบ

รองนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสกลนคร

ในนามเครือข่ายสมัชชาสุขภาพจังหวัดสกลนคร ขอร่วมด้วยแถลงเพื่อการขับเคลื่อนมติสมัชชาสุขภาพ ในระเบียบวาระการจัดการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมในวิกฤตสุขภาพ โดยมุ่งมั่นที่จะสนับสนุนร่วมกับภาคีเครือข่าย และขับเคลื่อนตั้งแต่ปี ๒๕๖๕ เป็นต้นไป ด้วยความมุ่งหวังที่จะสร้างเสริมสุขภาพที่ดีถ้วนหน้าได้อย่างยั่งยืน สร้างโลกทัศน์ใหม่ด้านการสื่อสารสาธารณะ พัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม

“สมัชชาสุขภาพจังหวัดสกลนคร และภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ขอสนับสนุนมติการจัดการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมในวิกฤตสุขภาพ ในทุกประเด็น โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจร่วมกับคนในสังคม และมีความยินดีที่จะร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นเครือข่ายนักสื่อสารทางสังคมด้านสุขภาพจะ อันจะนำมาสู่การดูแลตนเองและการสร้างสุขภาพของชุมชนได้อย่างถูกต้อง ทั่วถึง และยั่งยืน ในช่วงสภาวะวิกฤตสุขภาพ นำสู่วิถีชีวิตใหม่ต่อไป” ทพ.ทรงพล กล่าว

ตรี บุญเจือ

ผู้อำนวยการสำนักบริหารเรื่องร้องเรียนและคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

กสทช.ยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ โดยเฉพาะระเบียบวาระการจัดการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมในวิกฤตสุขภาพ เนื่องจากการสื่อสารเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ โดยเฉพาะในปัจจุบันที่สื่อออนไลน์บนโครงข่ายโทรคมนาคมเข้ามามีบทบาทมากขึ้น

ตรี กล่าวว่า กสทช. ขอแสดงความยินดีที่จะมีส่วนร่วมในการจัดการสื่อสารในวิกฤตสุขภาพ ทั้งในมิติของการกำกับดูแล โดยกระบวนการกำกับดูแลเนื้อหา การโฆษณา หรือการนำเสนอข้อมูลที่ไม่เป็นความจริง ผ่าฝืนกฎหมาย และในมิติของการส่งเสริม โดยการขับเคลื่อนสร้างความรู้เท่าทันสื่อของประชาชนในเรื่องทั่วไป รวมทั้งในด้านสุขภาพ ผ่านหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ

เรื่องเล่าจากเครือข่าย
นวัตกรรมสังคม

‘ดอกผลคนตื่นรู้ ... ผู้วิกฤตสุขภาพ’

ภายในงานสมัชชาสุขภาพ
แห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔ พ.ศ.
๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๖ ธ.ค.
๒๕๖๔ มีการจัดเวทีบอกเล่า
เรื่องราว “ดอกผลคนตื่นรู้
...ผู้วิกฤตสุขภาพ” โดย
ผู้แทนองค์กรเครือข่าย
นวัตกรรมสังคม ผู้วิกฤต
โควิด-19 ที่มีส่วนสำคัญ
ในการช่วยเหลือ-สนับสนุน
ภาครัฐในการรับมือกับโรค
ระบาดครั้งประวัติศาสตร์

ภราดล พรอำนวย

นักแซกโซโฟน
ผู้ร่วมก่อตั้ง
The North Gate Jazz Co-Op

สถานการณ์โควิด-19 ที่ผ่านมามีภาพที่เราเห็นคือความเดือดร้อนขาดแคลนของกลุ่มพี่น้องคนชายขอบ คนจนเมือง ซึ่งในฐานะนักดนตรี เราได้ใช้เสียงดนตรีเป็นเครื่องนำทาง และเรารู้ว่าตัวนักดนตรีที่อยู่ไกล ไม่สามารถเดินทางมาช่วยตัวไนต์ที่อยู่ใกล้ได้ เปรียบเสมือนบางครั้งที่นโยบายความช่วยเหลือของภาครัฐที่อยู่ไกล ไม่สามารถเดินทางมาช่วยเหลือความเดือดร้อนของผู้คนที่กำลังเกิดขึ้นตอนนี้ได้ ความหวังเดียวจึงเป็นความช่วยเหลือของเครือข่ายพี่น้องประชาชนด้วยกันเอง

“สิ่งที่เรารู้สึกภาคภูมิใจคือการที่ได้เริ่มต้นลงมือทำ ได้เข้ามาช่วยรับรู้ถึงความทุกข์ของทุกคน”

ภราดล เล่าต่อว่า ในช่วงของการระบาดที่ทีมงานเชียงใหม่พลัสได้ร่วมกันจัดตั้งครัวกลาง-ครัวงานขึ้นในชุมชน และในการระบาดระลอกหลังสุดก็ได้จัดตั้งธนาคารอาหาร หรือ Chiangmai Food Bank คือการนำอาหารส่วนเกิน ผักผลไม้ที่ไม่ส่วย รวมถึงอาหารทุกอย่างที่ยังกินได้จากในตู้เย็นของพวกเราทุกคน นำมาคัดแยก ก่อนส่งมอบต่อไปให้กับพี่น้องคนจนเมือง รวมทั้งภาคแรงงานที่อยู่ในแคมป์งานทั่ว จ.เชียงใหม่

“สิ่งที่เรารู้สึกภาคภูมิใจคือการที่ได้เริ่มต้นลงมือทำ ได้เข้ามาช่วยรับรู้ถึงความทุกข์และความทุกข์ของผู้คน และภูมิใจที่เป็นส่วนหนึ่งของภาคประชาชนที่ได้ลุกขึ้นมาสร้างการเปลี่ยนแปลง แม้หลายครั้งที่เรารู้สึกท้อแท้สับสน แต่ก็ยังเชื่อมั่นเสมอว่าการลงมือทำคือคำตอบ เพราะเป็นความรู้สึกของการไม่ยอมแพ้ ไม่ยอมให้ไฟแห่งความหวัง ไฟแห่งอุดมการณ์ของเราดับมอดลงไปแม้แต่วินาทีเดียว” ภราดล ระบุ

ภราดล บอกอีกว่า เรารู้ว่าหลายครั้งชีวิตไม่ใช่เรื่องง่าย แม้เราจะพยายามทำไปแล้วแต่ทุกสิ่งก็ยังพังทลายลงไป แต่เราก็เชื่อว่าตราบดีที่เรายังมีลมหายใจยังมีชีวิตอยู่ เราจะไม่ยอมหันหลังให้กับโชคชะตา และเราจะถามตัวเองว่าทำได้เต็มที่ ทำเต็มความสามารถ หรือเราทำมันถึงขั้นครั้งแล้วหรือยัง ถ้ายังเราก็จะลุกขึ้นมาและพยายามต่อไป เพราะเชื่อว่าเราทุกคนมีความฝันและอยากทำให้ความฝันเป็นจริง แต่จะดีกว่าไหมหากเรามีโอกาสมองไปรอบๆ ให้เห็นถึงความฝันของผู้อื่น แล้วมาช่วยกันทำความฝันเหล่านั้นให้เป็นจริงไปได้ด้วยกัน

พระมหาพร้อมพงศ์ ปกสุสรจิตโต

ผู้ช่วยเจ้าอาวาส
วัดสุทธาวาส

พระไม่ทิ้งโยม... เพราะโยมไม่เคยทิ้งพระ คือภารกิจที่พระสงฆ์วัดสุทธาวาสลุกขึ้นมาทำ ศูนย์พักคอยภายในวัด เนื่องจากเห็นญาติโยมบริเวณรอบวัดที่เคยใส่บาตร ต้องติดเชื้อโควิด รอเตียงและเสียชีวิต จึงเปลี่ยนวัดเป็นโรงพยาบาลสนาม ดูแลผู้ป่วยโควิดสีเขียวจำนวน ๑๕๐ เตียง ร่วมกับกรุงเทพมหานคร กทม. สำนักงานเขตสาทร โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ โรงพยาบาลสงฆ์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (สธ.)

“ยามสถานการณ์ปกติญาติโยมไม่เคยทิ้งพระ ในยามที่โยมเดือดร้อนจะให้พระทิ้งโยมได้อย่างไร”

พร้อมกันนี้ได้จัดตั้งทีมพระไม่ทิ้งโยม ซึ่งเป็นจิตอาสาทั้งพระสงฆ์และฆราวาสรวมกว่า ๒๐ ชีวิต สวมชุด PPE ทับบนจีวร เปลี่ยนเส้นทางบิณฑบาตในชุมชนให้เป็นเส้นทางของการตรวจ ATK แยกผู้ป่วยออกจากชุมชน และจัดตั้งแนวร่วมชุมชนเข้มแข็งกว่า ๓๐ ชุมชน ให้เป็นพลเมืองตื่นรู้เพื่อสู้กับโควิด-19 และการทำ Home Isolation (HI) ตั้งแต่การตรวจคัดกรอง ส่งอาหาร น้ำดื่มต่างๆ

“ถามว่ากลัวความตายกันหรือไม่ก็ต้องตอบว่ากลัว แต่เราก้าวข้ามความกลัวนั้นได้ด้วยจิตกรุณาที่ต้องการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เพราะบางเคสมีเพียงเส้นชั้นบางๆ อยู่ระหว่างความเป็นและความตาย ว่าเราเลือกที่จะช่วยหรือไม่ ซึ่งตลอดระยะเวลากว่า ๑๐๐ วันที่ทีมจิตอาสาทำงานอย่างไม่มีวันหยุด เราได้ดูแลผู้คนไปมากกว่า ๕,๐๐๐ ราย ความท้อแท้และความเหนื่อยล้าไม่สามารถ

ทำลายอุดมการณ์ที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ ทุกคน ทุกชนชั้น ทุกเชื้อชาติ และทุกศาสนาได้” พระมหาพร้อมพงศ์ ระบุ

พระมหาพร้อมพงศ์กล่าวอีกว่าอย่างไรก็ตามต้องขอบคุณประชาชนทุกคนที่ได้สนับสนุนอุปกรณ์ทางการแพทย์ เวชภัณฑ์ อาหาร เพื่อส่งต่อผู้ป่วยและผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 พลั้งที่ยิ่งใหญ่เริ่มต้นจากจุดเล็กๆ ของผู้คนตัวเล็กตัวน้อยที่ลุกขึ้นมาช่วยเหลือกันในภาวะวิกฤตเช่นนี้ เป็นวัคซีนให้กับทุกคนบนผืนแผ่นดินไทย ในวันนี้เราได้รับชัยชนะและผ่านพ้นวิกฤตโควิด-19 ครั้งเลวร้ายที่สุดของไทยแล้ว เพราะความเสียสละและความร่วมมือของพวกเราทุกคน ทีมงานพระไม่ทิ้งโยมจึงขอกล่าวข้อความที่กลั่นออกมาจากหัวใจว่า “ยามสถานการณ์ปกติญาติโยมไม่เคยทิ้งพระ ในยามที่โยมเดือดร้อน จะให้พระทิ้งโยมได้อย่างไร”

“การจัดตั้งศูนย์พักคอยนี้
มีเครือข่ายต่างๆ รวมทั้งคนในชุมชน
เข้ามาช่วยกัน ทำให้เรารอด
มาจนถึงทุกวันนี้”

มาเรีย ป้อมดี

ประธานชุมชนพัฒนาใหม่
IV ต.คลองเตย

ภายในชุมชนคลองเตยเผชิญกับ
วิกฤตอย่างหนักตั้งแต่ช่วงเดือน เม.ย.
๒๕๖๔ ซึ่งเป็นคลื่นเตอร์แรกๆ ของการ
ระบาด และในฐานะประธานชุมชนก็จะ
ต้องเข้มแข็ง ไม่อ่อนแอให้ลูกบ้านเห็น
แม้ครอบครัวจะติดเชื้อโควิดทั้งสามีและ
ลูก เมื่อยังมีหน่วยงานใดเข้ามาช่วย
สิ่งที่ทำได้ดีที่สุดคือการนำเชื้อออกจาก
บ้าน โดยประชุมชนร่วมกับคณะกรรมการ

ชุมชนและชาวบ้านว่าจะจัดตั้งศูนย์
พักคอย ก่อนส่งต่อไปรักษาตัวที่ไหนก็ได้
“การจัดตั้งศูนย์พักคอยนี้มีเครือข่าย
ต่างๆ รวมทั้งคนในชุมชนเข้ามาช่วยกัน
ทำให้เรารอดมาจนถึงทุกวันนี้ แม้มีดราม่า
ว่าทำผิดแล้วจะโดนจับก็ไม่กลัว เพราะ
เราสู้ไม่ถอย และขอให้วิกฤตนี้เป็นโอกาส
ของคนไทยทุกคน เราต้องสู้อย่างเดียว
จึงจะรอดวิกฤต” มาเรีย กล่าว

เส้นตาย เส้นของคนไม่มีเส้น

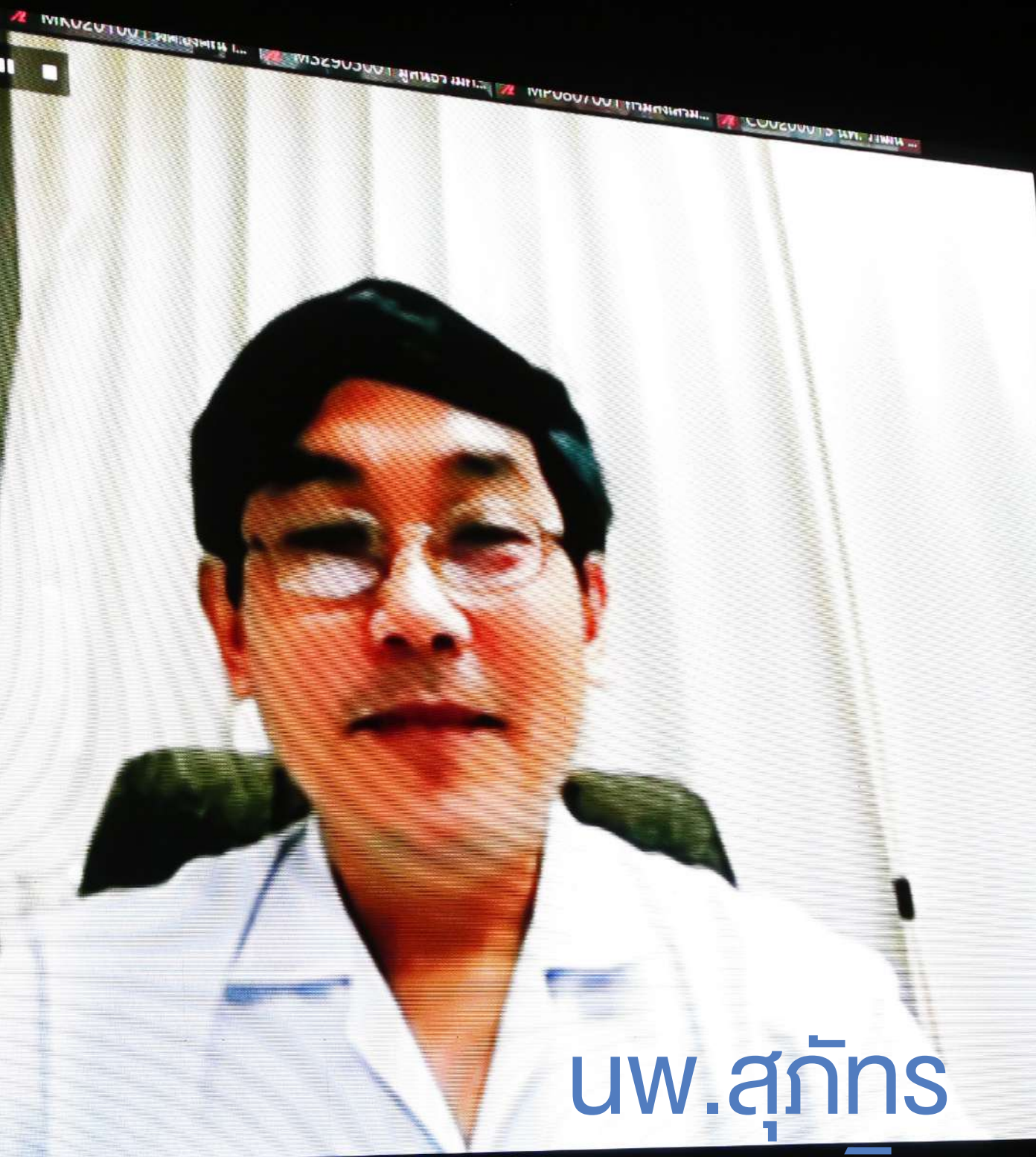
คริส โปตระบันท์

ผู้ร่วมก่อตั้งกลุ่มเส้นตาย

ชีวิตเราในแต่ละวันที่ตื่นขึ้นมาไป
ทำงาน เสรีก็กลับบ้าน พอวันหยุดก็มี
เวลาไปเดินห้าง ไปเที่ยว เป็นวัฏจักรของ
คนกลุ่มหนึ่ง โดยเฉพาะคนกรุงเทพฯ ที่จะ
เป็นแบบนี้ คือมีแต่กู กู และกูตลอด
เวลา แม้การใช้ชีวิตเพื่อตัวเองจะไม่ได้ผิด
แต่คุณอาจกำลังพลาดความสุขอะไร
บางอย่าง นั่นคือความสุขของการที่ได้ใช้
ชีวิตเพื่อผู้อื่น ซึ่งความจริงแล้วการทำ
เพื่อผู้อื่นนั้นไม่ต้องการอะไรมาก เพียง
แค่ทำเฉพาะในความสามารถหน้าที่เรา
เท่าที่ทำได้ หรือทำอะไรในสิ่งที่คุณคิดว่า
ตัวเองทำได้ดีและมาช่วยเหลือคนอื่น
เท่านั้นก็เพียงพอ

“คนบอกเส้นตายทำสิ่งที่ยิ่งใหญ่ช่วย
เหลือคนไปกว่า ๒ แสนคนได้อย่างไร
เราไม่มีอะไรไปมากกว่าความตั้งใจที่จะ
ทำมัน อยากให้กลุ่มเสี่ยงได้ตรวจ คน
ติดเชื้อได้รักษา เราไม่ได้บอกให้ทุกคน
ลุกขึ้นมาช่วยในเรื่องของโควิด เพียงแต่
ไม่ว่าคุณจะทำอะไรในหน้าที่ตัวเอง ก็
ทำให้เต็มที่และใส่ใจลงไป ถ้าเป็นครูก็
ตั้งใจสอนเด็กให้เป็นคนดีและฉลาด
เป็นตำรวจก็ตั้งใจทำคดีเพื่อประชาชน
หรือเพียงการขับรถแล้วเบรคให้คนเดิน
ข้ามถนน นั่นที่คุณก็ได้ทำอะไรเพื่อ
คนอื่นบ้างแล้ว” คริส ระบุ

นพ.สุภัทร ฮาสุวรรณกิจ

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจะนะ จ.สงขลา
และประธานชมรมแพทย์ชนบท

“สิ่งสำคัญคือความร่วมมือ
ของผู้คนในสังคมที่จะเข้ามาช่วยกัน
ตามกำลังความสามารถ อันจะทำให้เรา
ออกจากวิกฤตได้เสมอ”

การระบาดของโควิด-19 โดยเฉพาะ
ในระลอกที่ ๓ นั้นหนักหนา แต่ก็ได้
แสดงให้เห็นว่าเราสามารถฝ่า
วิกฤตไปได้ แม้จะไม่ใช่กระบวนการที่
ต้องล้มลุกคลุกคลาน แต่ภายใต้ความซุกมุน
นั้นเราได้เห็นตัวละครมากมายที่ม
าร่วมแรงร่วมใจกันโดยที่ไม่ต้องร้องขอ
เช่นเดียวกับความร่วมมือของทีมแพทย์
ชนบท มีอาสาสมัครจาก ๖ โรงพยาบาล
ประมาณ ๕๐ ชีวิตเข้าร่วมในการมาบุก
กรุงครั้งแรก แต่ในการบุกกรุงครั้งที่ ๓
เป็นช่วงพีคที่สุดของการระบาดใน กทม.
ได้มีเครือข่ายแพทย์ชนบทจาก ๔๐ โร
งพยาบาล รวมกว่า ๕๐๐ กว่าชีวิต ที่ม
าร่วมกับทีมโควิดชุมชน กลุ่มอาสาสมัคร
ภาคเอกชน รวมทั้งพลังของคนในชุมชน
ที่มาช่วยกันอย่างสุดหัวใจ

“ประชาชนกว่า ๒ แสนคนได้รับการ
ตรวจ ATK และเราพบผู้ติดเชื้อกว่า ๒
หมื่นคน แม้ตอนนั้นจะไม่มีโรงพยาบาล
ให้นอนเพียงพอ แต่การทำให้เขาได้รู้ว่า
ตัวเองติดเชื้อ ก็มีส่วนอย่างมากในการ
ช่วยยุติการระบาดให้เร็วขึ้น ซึ่งนับเป็น
ปฏิบัติการที่สร้างรูปแบบการกักตัวให้
สังคมเห็น ว่าหากเราเชื่อมั่นในปฏิบัติการ
เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง และเริ่มด้วย
การลงมือทำ ก็จะช่วยให้วิกฤตโควิด
ผ่านพ้นไปได้” นพ.สุภัทร กล่าว

นพ.สุภัทร กล่าวว่า สำหรับสถานการณ์
ใน อ.จะนะ จ.สงขลา เริ่มมียอดผู้ติดเชื้อ
เพิ่มสูงขึ้นนับตั้งแต่ปลายเดือน ก.ย.
๒๕๖๔ และเมื่อมาถึงกลางเดือน ต.ค.
พื้นที่ อ.จะนะ เพียงอำเภอเดียวมีผู้ติดเชื้อ
ถึงวันละ ๒๕๐ คน มากกว่าบางจังหวัด
ทั้งจังหวัด ซึ่ง รพ.จะนะ ที่มีขนาด ๖๐
เตียง และขยายเตียงโควิดไปแล้ว ๑๔๐
เตียง รวมทั้งโรงพยาบาลสนามที่มี ๔๐๐
เตียงก็ยังไม่เพียงพอ แต่สุดท้าย
อ.จะนะ ที่ไม่มีรีสอร์ท ไม่มี Hospitel
กลับได้รับความร่วมมือจากโรงเรียน
ต่างๆ ยื่นมือเข้ามาช่วย เกิดเป็น รพ.สนาม
อีก ๙ แห่ง รวมจำนวนกว่า ๑,๒๕๐ เตียง
ได้ในเวลาเพียง ๒-๓ สัปดาห์ และทำให้
พื้นที่สามารถผ่านวิกฤตไปได้

นพ.สุภัทร กล่าวอีกว่า สิ่งสำคัญคือ
ความร่วมมือของผู้คนในสังคมที่จะ
เข้ามาช่วยกันตามกำลังความสามารถ
อันจะทำให้เราออกจากวิกฤตได้เสมอ
อย่างไรก็ตามสิ่งที่คาดหวังคือได้เห็น
การปรับระบบสุขภาพของเมืองหลวง
อย่าง กทม. ซึ่งน่าจะเป็นอีกหมุดหมาย
สำคัญของประเทศ ที่สมัชชาสุขภาพแห่ง
ชาติ ผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ว่าราชการคน
ใหม่จะต้องช่วยกันทำให้สำเร็จ เพื่อให้
เรารับมือกับวิกฤตสุขภาพในอนาคตได้
ดีกว่าเดิม

โรคโควิดไม่ได้ทำร้ายแค่ร่างกาย แต่ทำให้ผู้คนต้องต่อสู้อย่างโดดเดี่ยว และตายอย่างเดียวดาย

บุหงา ล้มสวาท

หัวหน้าพยาบาลระบบไทยแคร์

แม้ตนจะกลายเป็นอดีตพยาบาล เพราะความเจ็บป่วย แต่ในช่วงวิกฤตโควิด-19 เมื่อมองไปรอบข้างและได้เห็นเพื่อนพยาบาล บุคลากร รวมทั้งประชาชนต่างลุกขึ้นมาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เกิดเป็นแรงผลักดันสะท้อนว่าตนเองจะสามารถทำอะไรได้บ้าง ในวันที่ตัวเลขผู้ติดเชื้อเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ทั้งยอดผู้ป่วยและผู้เสียชีวิต ดังนั้นเมื่อมีโอกาสได้เห็นผู้ที่ขอความช่วยเหลือผ่านสื่อออนไลน์ จึงตัดสินใจหยิบโทรศัพท์และโทรไปพูดคุย ผลปรากฏว่ารายนั้นเป็นผู้ป่วยวิกฤต จึงได้เร่งช่วยเหลือประสานนำตัวส่งโรงพยาบาล จนช่วยให้รอดชีวิตได้

“เราได้รู้สึกขึ้นมาทันทีว่าการที่เราอยู่บ้านก็ช่วยชีวิตคนได้ และความรู้ที่

เรามีก็ช่วยเหลือได้ จึงลุกขึ้นมาชวนเพื่อนๆ เริ่มทำ จากนั้นก็มีความช่วยเหลือหลังไหลเข้ามาโดยไม่รู้ตัว ทั้งโปรแกรมเมอร์ที่มาช่วยเขียนโปรแกรมจนเกิดเป็นเครือข่ายไทยแคร์ ที่ช่วยดูแลคนไข้ได้กว่าหลักหมื่นรายให้รอดชีวิต พร้อมทั้งทีมแพทย์พยาบาล ประชาชน นักศึกษา ที่อาสาเข้ามาช่วย” บุหงา ระบุ

บุหงา เล่าว่า สำหรับการทํางานของ ไทยแคร์ ได้วางเป้าหมายกันว่าจำเป็นต้องเป็นการวิดิโอคอลให้เห็นหน้าคนไข้ เพื่อสอบถามว่าอาการเป็นอย่างไร เพราะการที่ได้เห็นหน้ากันช่วยทำให้ความเป็นมนุษย์กลับมา ได้ร่วมทุกข์ไปด้วยกัน โดยมีเคสหนึ่งที่พบว่าผู้ป่วยถึงขั้นบอกลาทางบ้านแล้ว และหมดสติคาโทรศัพท์

ในระหว่างพูดคุย แต่สุดท้ายก็ได้ช่วยประสานจนเข้าไปช่วยเหลือนำตัวผู้ป่วยออกมาได้ทันเวลา

“ตอนคนไข้รายนี้อยู่ใน รพ.สนาม เขาก็ลุกขึ้นมาเป็นอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ ที่นั่น เราจึงเห็นว่าความหวังมันถูกส่งต่อจากคนที่สิ้นหวังรู้สึกว่าจะตายอย่างโดดเดี่ยว กลับมีความรู้สึกที่จะลุกขึ้นมาดูแลผู้อื่น ดังนั้นสุดท้ายแล้วสิ่งที่ทำให้เรายังทำงานต่อ เพราะคิดว่าชีวิตไม่ใช่แค่ตัวเลขที่รายงานว่ามันยอดเท่าไร แต่ 1 คนที่ป่วยหรือตายอาจเป็นพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยายของใคร และ ๑ ชีวิตนั้นก็คือความหมายของการมีชีวิตอยู่ เพื่อผ่านโควิดนี้ไปด้วยกัน” บุหงา กล่าว

พลังสมาชิกชาสูงภาพพพ พลังชุมชน

คือคำตอบ
สู่วิกฤตสูงภาพ

ความเปลี่ยนแปลงคือสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่จะทำอย่างไรให้มีความเข้าใจและทำให้ความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นนำมาสู่สิ่งใหม่ที่ดีกว่า เพราะหากเราไม่เท่ากัน เป็นไปได้สูงที่เราจะถูกทิ้งไว้ข้างหลัง

เวทีทัศน์ “ทิศทางโลก ทิศทางไทย: โอกาสและความท้าทาย” ภายในงานประชุมสมาชิกชาสูงภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔ พบว่าวิทยากรจากหลากหลายสาขาต่างเห็นพ้องต้องกันว่า โควิด-19 ได้สร้างความท้าทายและสร้างโอกาสใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น สิ่งสำคัญนับจากนี้คือการก้าวไปสู่อนาคตด้วยความพร้อม เพื่อรับมือผลพวงอื่นๆ ที่จะตามมา

การเปลี่ยนแปลงที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

นครินทร์ วงกิจไพบูลย์

กรรมการผู้จัดการและ
บรรณาธิการบริหารสำนักข่าว
The Standard

โควิด-19 ไม่ได้เป็นเพียงแคโรคระบาดที่สร้างความเดือดร้อนไปทุกหย่อมหญ้าเพียงอย่างเดียว แต่ยังแผ่มาด้วยวิกฤตอื่นๆ เป็นความท้าทายของมนุษยชาติ ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างตั้งแต่เรื่องของสุขภาพไปจนถึงวิถีคิดและวิถีชีวิตของจากหน้ามือเป็นหลังมือภายในระยะเวลาเพียงแค่ ๒ ปี

นครินทร์ วงกิจไพบูลย์ กรรมการผู้จัดการและบรรณาธิการบริหารสำนักข่าว The Standard กล่าวความตอนหนึ่งในเวทีที่ศึมนิว โควิด-19 จะไม่จบลงง่ายๆ และจะอยู่กับเราไปอีกเป็นเวลานาน นี่เป็นเพียงจุดเริ่มต้นเท่านั้น ยังมีวิกฤตอื่นๆ รออยู่ข้างหน้าอีกมากมาย นี่จึงเป็น The Great Crisis เราต้องมองให้เห็นว่าปัญหาใดรอเราอยู่บ้าง

หนึ่งในความท้าทายสำคัญของไทยคือเรื่องของความเหลื่อมล้ำในประเทศไทยเมื่อมีคนหิวก็จะมีคนอีกกลุ่มอิมทอ้ง และเมื่อคนกลุ่มหนึ่งไม่มีอันจะกินในวันข้างหน้าก็จะมีคนอีกกลุ่มที่มีเครื่องดีมราคาแพงดีมกิน คำถามคือมันเกิดอะไรขึ้นที่ทำให้คนในประเทศถึงต่างกันได้ขนาดนี้

“เมื่อคนหิว พวกเขาจะโกรธ และเมื่อพวกเขาโกรธ ปัญหาสังคมก็จะตามมาซึ่งไม่ใช่แค่เรื่องปากท้อง แต่ยังเป็นการศึกษา ปัญหาสาธารณสุข การเข้าถึงบริการทางสุขภาพที่ดี ทั้งหมดนี้ก็คือโอกาสและความหวังที่ต่างกันจนเกินไป” นครินทร์ ระบุ

นครินทร์ กล่าวต่อไปว่า ปัญหาที่พูดไปข้างต้นจะเล็กน้อยมาก เมื่อเทียบกับ “Code Red” อย่างปัญหาสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ ดังวิกฤตโลกร้อนไปจนถึงเรื่องน้ำท่วม ที่สำคัญก็คือไทยจะเป็นประเทศที่เจอปัญหาหนัก เราพึ่งพา

เกษตรกรรม เรามีเมืองอยู่ต่ำกว่าระดับน้ำทะเล ประเทศไทยคือแถวหน้าเมื่อเกิดปัญหาทั้งหมดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ฉะนั้นทุกปัญหามีโอกาส และนี่คือโอกาสครั้งใหญ่ของไทย ถ้าไม่มีโควิด-19 เราจะไม่เปลี่ยนแปลง เราจะอยู่กับวิถีชีวิตเดิมๆ ดูแลสุขภาพแบบเดิม เศรษฐกิจก็จะรอดแต่พึ่งพานักท่องเที่ยว โควิด-19 ทำให้เราตื่นและลุกขึ้นมาทำอะไรบางอย่าง เราตื่นรู้และตื่นตัวที่จะสู้กับวิกฤต เรามีโอกาสมากมายที่ตอนนี้อาจจะยังไม่เห็นมันแต่ต้องความมันให้ได้

ประเทศไทยต้องมีการปฏิรูปครั้งใหญ่หรือ the Great Reform ซึ่งต้องทำสิ่งนี้ให้สำเร็จ การปฏิรูปต้องเกิดขึ้นในทุกๆ มิติ เพื่อให้เราที่ยืนในโลกสมัยใหม่ ทุกอย่างต้องถูกคิดขึ้นมาใหม่ แม้กระทั่งสมัชชาสุขภาพแห่งชาติเองก็ต้องตีโจทย์ว่า ในเวลานี้สมัชชาสุขภาพแห่งชาติคืออะไร และมีไว้เพื่ออะไรในโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลง

“ในการปฏิรูปครั้งนี้ เราต้องเชื่อมคนเปลี่ยนโครงสร้าง ระบบ วัฒนธรรมให้ทันสมัย ต้องเชื่อมโลก จับกระแสแห่งอนาคต ไม่ต่อต้านคลื่นสมัยใหม่ และระลึกไว้ว่าอะไรที่เคยถูกต้อง เวลานี้ได้เปลี่ยนไปแล้ว ต้องเชื่อมโยง สร้างผู้นำที่พร้อมนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง และสร้างการมีส่วนร่วมให้กับคนทั้งประเทศได้ช่วยกัน” นครินทร์ กล่าว

‘พลังสมาชิก – พลังชุมชน’ คือคำตอบ

ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล

รองผู้จัดการใหญ่
ธนาคารกรุงไทย

“สมาชิกสุขภาพ คือพลังที่สำคัญที่สุดในการช่วยเปลี่ยนแปลงสังคม”

นี่คือคำพูดของ ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล รองผู้จัดการใหญ่ ธนาคารกรุงไทย ที่ได้กล่าวขึ้นในตอนหนึ่งของเวทีที่ตนครั้งนี้ โดย ดร.กอบศักดิ์ เชื่อว่า ด้วยการร่วมมือร่วมใจของผู้คนตั้งแต่ระดับชุมชนพร้อมๆ กับการเปิดรับสิ่งใหม่ๆ วิถีทุกแห่งหนจะ

ไม่ใช่อุปสรรคที่ยากเกินจะฝ่า และจะกลายเป็นโอกาสอันดีในการพัฒนาประเทศไทยไปสู่อนาคตที่สดใส

ดร.กอบศักดิ์ กล่าวว่า ผู้คนมีความหวังกับช่วงเวลาหลังจากสถานการณ์การระบาดของโควิดผ่อนลงมากขึ้น จากที่

เคยคิดว่ามันยากต่อการจัดการ เมื่อผู้คนดูแลตนเองดี ฉีดวัคซีนกันมากขึ้น อะไรๆ ก็ดีขึ้น นี่คือจุดเริ่มต้นของความปกติ

เมื่อสถานการณ์โควิด-19 ได้รับการบริหารจัดการมากขึ้น คำถามที่ตามมาคือแล้วหลังจากนี้จะเกิดอะไรขึ้นบ้าง ทั้งโอกาสและความท้าทายข้างหน้า เช่น เราจะใช้พลังของสมาชิกสุขภาพแห่งชาติได้อย่างไรกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

“ผมขอบอกเลยนะครับว่า พี่น้องสมาชิกสุขภาพแห่งชาติเป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในการจัดการโควิดของประเทศไทย ถ้าเราไม่มีพี่น้องสมาชิกสุขภาพแห่งชาติมาช่วย เราจะไม่สามารถอยู่จุดนี้ได้เลย” ดร.กอบศักดิ์ ระบุ

ดร.กอบศักดิ์ กล่าวต่อไปอีกว่า การที่เราสามารถบริหารจัดการชุมชนต่างๆ ได้เป็นเพราะการร่วมแรงร่วมใจและมีมือของสมาชิกสมาชิกสุขภาพฯ ตลอดจนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่มาจากพี่น้องภาคส่วนต่างๆ ที่ช่วยกันปกป้องชุมชนจากโควิด-19 ตรงนี้ประเทศอื่นไม่มีอย่างที่เรา มี จึงเป็นเรื่องที่น่าภูมิใจมาก

ดังนั้น ปัญหาทั้งหมดเป็นความท้าทายที่เราเผชิญ ไม่ว่าจะเป็นการถดถอยของเศรษฐกิจ การมาถึงของโลกดิจิทัล ภัยธรรมชาติ ชุมชนคือคำตอบของปัญหาชุมชนและพี่น้องสมาชิกสุขภาพแห่งชาติจะสามารถช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ ถือเป็นพลังที่สำคัญ โดยชุมชนที่เข้มแข็งจะทำให้เราฉวยโอกาสต่างๆ ได้

“วันนี้พลังของสมาชิกสุขภาพแห่งชาติ และชุมชน สามารถเริ่มต้นกันง่ายๆ ได้ ด้วยการช่วยกันคิดว่าจะทำอย่างไรให้วัคซีนโควิด-19 เข้าถึงคนให้มากกว่าเดิม วันนี้เราฉีดวัคซีนกันไปแล้วกว่า 100 ล้านเข็ม แต่ยังมีผู้คนตกค้าง จะทำอย่างไรให้เข้าเหล่านั้นได้รับวัคซีน เพราะความท้าทายเรื่องโรคระบาดยังไม่สิ้นสุด” ดร.กอบศักดิ์ ระบุ

ดร.กอบศักดิ์ กล่าวต่อไปว่า 4.0 คือโอกาสที่ดีของคนไทยไม่ได้ไกลตัวอย่างที่คิด เทคโนโลยีคือเครื่องมือใหม่ในการทำมาค้าขายของเราชุมชนต่างๆ ต้องหาโอกาสจากเรื่องพวกนี้ให้ได้ เปลี่ยนความท้าทายให้เป็นโอกาสที่เราจะได้เข้มแข็ง ปัญหาสังคมต่างๆ มากมายที่อุบัติขึ้นไม่ว่าจะเป็นเรื่องสิ่งแวดล้อม พัฒนาการของเด็ก ไปจนถึงความเหลื่อมล้ำ การพัฒนาชุมชนให้พร้อมรับมือกับเรื่องเหล่านี้จะเป็นทางออกที่ยอดเยี่ยม

“ในช่วงเวลาวิกฤตครั้งนี้ เราต้องหยิบฉวยวิกฤตให้เป็นโอกาสที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง และสมาชิกสุขภาพแห่งชาติที่มีสมาชิกใกล้ชิดกับผู้คนทั่วประเทศจะเป็นกลไกสำคัญที่นำพาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้” ดร.กอบศักดิ์ ระบุ

ไม่ใช่แค่ปฏิรูป แต่คือการแปลงโฉม

จินางค์กูร โรจนนันต์

ตัวแทนจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ด้าน จินางค์กูร โรจนนันต์ ตัวแทนจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือสภาพัฒน์ กล่าวว่า เรื่องของความท้าทายในอนาคตครั้งนี้ สภาพัฒน์ ได้มองเห็นปัญหาและโอกาสในมิติต่างๆ เพื่อประเมินถึงก้าวต่อไปว่า ไทยจะต้องพัฒนาอย่างไร

สิ่งที่กลายเป็นบริบทของการพัฒนาใหม่หลังจากเกิดวิกฤตโควิด-19 มีทั้งเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป การฟื้นตัวของเศรษฐกิจไม่ได้เอื้ออำนวยให้กับผู้คนฐานราก กลายเป็นมีผู้ยากไร้มากขึ้น รัฐเองที่ต้องสนับสนุนก็มีรายได้ลด

น้อยถอยลง ภาวะการเรียนรู้ของเยาวชนก็ถดถอยจากการที่ไม่ได้ไปโรงเรียน ทั้งหมดนี้เป็นความท้าทายที่สภาพัฒน์จะต้องนำไปคิดต่อเพื่อสร้างแผนพัฒนาประเทศอย่างสอดคล้องและเหมาะสม

จินางค์กูร กล่าวว่า เวลานี้เศรษฐกิจของประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัย ประเทศของเรากำลังขาดแคลนแรงงาน ดังนั้นสิ่งที่ต้องทำคือการเสริมประสิทธิภาพให้วัยทำงาน ต้องกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทั่วถึงทุกคน เพื่อที่จะใช้พลังเหล่านั้นมาผลักดันให้ประเทศไปต่อได้

ดังนั้น สภาพัฒน์จึงต้องการกำหนดทิศทางของอนาคต ด้วยการสร้าง “๑๓ หมุดหมายเพื่อพลิกโฉมประเทศไทย” แบ่งตาม ๔ ด้านสำคัญ คือพลิกโฉมภาคการผลิตและบริการ สร้างโอกาสและ

ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และเพิ่มปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศ ทั้งหมดนี้เพื่อสร้างอนาคตที่สดใสให้แก่ประเทศไทย

“ที่ทุกคนคิดถึงการปฏิรูปประเทศนั้น สภาพัฒน์จะไม่ปฏิรูป แต่จะทำการแปลงโฉมทั้งสังคมไทยให้มีความก้าวหน้า ด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙

“ล้มได้ ต้องลุกให้เร็ว”

จินางค์กูร ระบุ

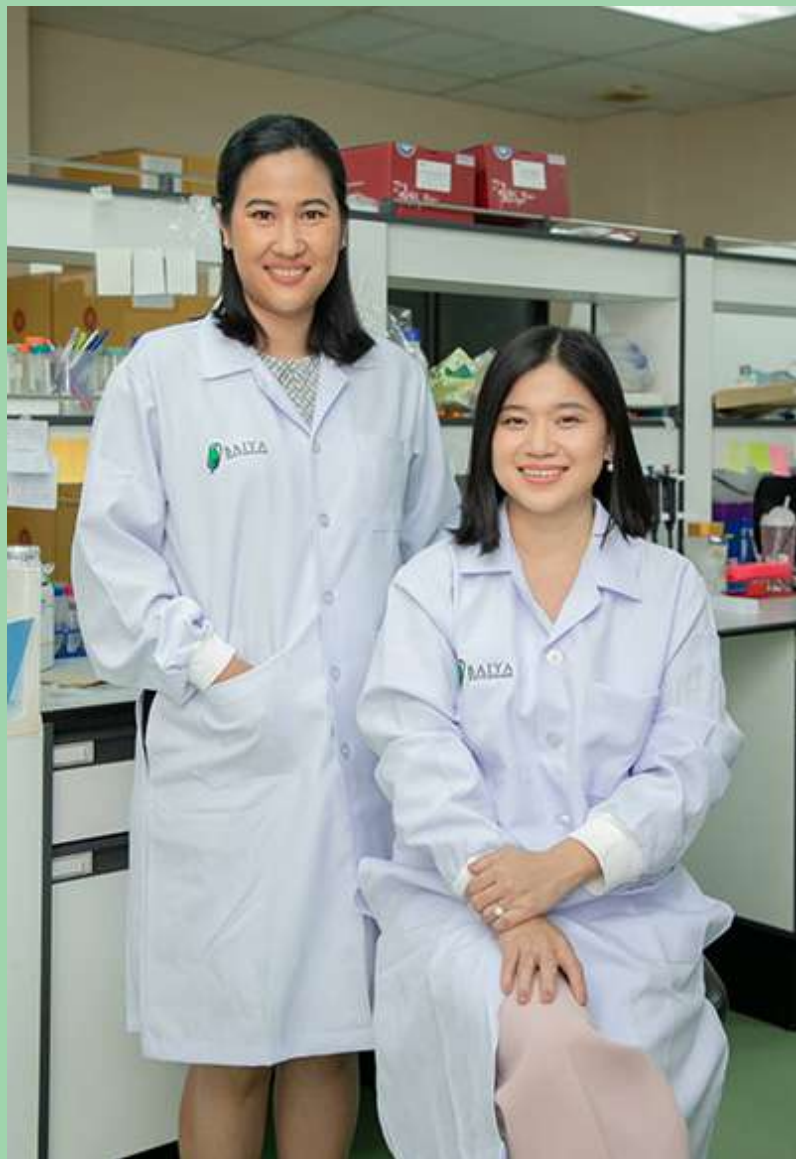

บทเรียนบนโควิด-19 กับโอกาสการพัฒนา

‘ยา-วัคซีน’

วัคซีนยังคงเป็น “อาวุธ” สำคัญในการต่อสู้กับโควิด-19 ซึ่งขณะนี้ประเทศไทยมีความก้าวหน้าในการพัฒนาวัคซีนเป็นอย่างมาก ซึ่งนอกจากวัคซีนโควิด-19 แล้ว ประเทศไทยยังเต็มไปด้วยโอกาสในการคิดค้น-วิจัยพัฒนายาอีกหลากหลายประเภท

ภายในเวที “พลังคนรุ่นใหม่ กับวัคซีนไทยที่จะไปให้ถึง” ภายในงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔ มีการฉายภาพสถานการณ์และชี้ให้เห็นถึงโอกาสของประเทศไทยและคนรุ่นใหม่ในประเทศไทยได้เป็นอย่างดี

ภาพ : <https://www.chula.ac.th/ighigh/48907/>

ผศ.ภญ.ดร.สุธีรา เตชคุณวุฒิ บริษัท ไบยา ไฟโตฟาร์ม จำกัด ภายใต้ CU Enterprise เล่าว่า ปัจจุบันกว่า ๗๐-๘๐% ของยาที่ใช้ภายในไทยนั้นเป็นยาที่นำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งไทยมีค่าใช้จ่ายด้านยาปีละหลายแสนล้านบาท ที่ต้องจ่ายให้กับบริษัทต่างชาติ หรือหากนับเฉพาะวัคซีนโควิด-19 ก็เป็นการใช้จ่ายไปแล้วกว่า ๕ หมื่นล้านบาท

ปัจจุบันประเทศไทยแทบไม่เคยมีการคิดค้น วิจัย และพัฒนายา ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงมือประชาชน โดยโรงงานผลิตยาที่มีอยู่ภายในประเทศส่วนใหญ่ใช้ผลิตเพียงยาเลียนแบบ หรือยาที่หมดอายุสิทธิบัตรไปแล้ว ซึ่งตัวสารตั้งต้นนั้นก็ไม่สามารถผลิตเองได้ และต้องนำเข้ามาด้วยเช่นกัน

ผศ.ภญ.ดร.สุธีรา กล่าวว่า สำหรับวัคซีนโควิด-19 ที่ทั่วโลกใช้อยู่ในขณะนี้ล้วนเกิดจากบริษัทสตาร์ทอัพที่เป็นพลังจากนักวิจัยตัวเล็กๆ ไม่ว่าจะไบออนเทค โมเดอร์นา หรือโนวาแวกซ์ นวัตกรรมเช่นนี้ไม่ใช่การที่อยู่ดี ๆ จะก่อตั้งแล้วคิดค้นขึ้นมาได้ แต่เกิดจากการทำงานอย่างต่อเนื่องของนักวิทยาศาสตร์ อย่างโมเดอร์นา ที่เป็นเวลากว่าสิบปีก่อนหน้า วัคซีนโควิด-19 ก็ไม่เคยมีผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาด หากแต่เป็นบริษัทสตาร์ทอัพที่รัฐบาลสหรัฐอเมริกาให้การสนับสนุน เพื่อที่จะมั่นใจได้ว่าเมื่อเกิดเหตุการณ์ใดๆ แล้ว จะมีระบบนิเวศที่พร้อมต่อสู้กับโรค

“สิ่งที่ไบยาทำอยู่ไม่ใช่เรื่องใหม่ เป็นความพยายามในการพัฒนาพลังของเภสัชกรุ่นใหม่ ที่จะสามารถทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสังคม ที่ผ่านมานิสิตที่เข้าเรียนเภสัชศาสตร์มักจะมี ความตื่นตัว คาดหวังที่จะได้เข้ามาคิดค้น วิจัย พัฒนายา เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง

ให้กับสังคม แต่เมื่อเราเรียนมาแล้วถึงเพิ่งรู้ว่าประเทศไทยไม่เคยคิดค้น วิจัย พัฒนายาเองได้เลย เราทำได้เพียงต่อรองราคายาเพื่อให้คนเข้าถึงได้มากขึ้น แต่เราไม่สามารถผลิตและส่งออกยา เพื่อทำให้คนไทยมีรายได้ที่ดีและเข้าถึงยามากขึ้นได้” ผศ.ภญ.ดร.สุธีรา ระบุ

ผศ.ภญ.ดร.สุธีรา กล่าวว่า นับตั้งแต่การก่อตั้งบริษัท ไบยา ขึ้นมานั้น ต้องได้ยืนกับคำว่าเป็นไปไม่ได้มากกว่าที่เคยได้ยืนมาแทบตลอดทั้งชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการคิดค้นวิจัยพัฒนายาในไทย หรือการผลิตยาจากพืช ที่คนต่างบอกว่าเป็นไปไม่ได้ แต่ส่วนตัวก็เชื่อความสำเร็จหลายสิ่งที่เกิดขึ้นบนโลกก็น่าจะเริ่มต้นมาจากคำว่าเป็นไปไม่ได้นี่ เช่นเดียวกับก้าวที่สำคัญของบริษัท ไบยา ที่สามารถคิดค้นและผลิตวัคซีนโควิด-19 จนเข้าสู่ขั้นของการทดลองในมนุษย์ได้สำเร็จ

“แม้เราจะผลิตวัคซีนโควิดขึ้นมาได้แล้ว แต่กว่าจะนำออกมาเอาทดสอบได้ก็ต้องใช้ระยะเวลาอีกพอสมควร เพราะแล็บที่สามารถทดสอบไวรัสระดับโควิดได้ก็มีเพียง ๒-๓ แห่ง และใช้ได้จริงเพียงแห่งเดียว ซึ่งต้องเข้าคิวรอ แต่ถึงอย่างไรเราก็ยังโชคดีที่มีนักวิทยาศาสตร์ไทยที่มุ่งมั่นหาทุนมาหล่อเลี้ยงการทำห้องแล็บเหล่านี้ ที่ทำให้เราสามารถทดสอบวัคซีนได้ เพราะหากเขาคิดว่าเป็นไปไม่ได้และไม่ได้ทำ ต่อให้เราคิดค้นวัคซีนได้ก็ไม่มีวันที่เรามีเข็มที่นำไปฉีดให้กับคน” ผศ.ภญ.ดร.สุธีรา ระบุ

ดังนั้นจึงอยากบอกทุกคนในสังคมว่าอย่ากลัวความล้มเหลว เพราะความล้มเหลวเป็นแค่วิธีหนึ่งในการเรียนรู้ สิ่งที่ดีที่สุดคือการได้ทดลองทำ รับผิดชอบหรือล้มเหลวให้เร็วที่สุดเพื่อที่จะได้เรียนรู้ เพราะสังคมคงไม่สามารถเจริญขึ้นได้หากทุกคนกลัวที่จะล้มเหลว

จะล้มโยบยาจึงไม่ได้เป็นแค่บริษัทสตาร์ทอัพ แต่เราอยากเป็นตัวอย่างของการสร้างสนามให้กับคนรุ่นใหม่ได้เข้ามาเรียนรู้ และทดลอง แม้ล้มไปก็ไม่ต้องเจ็บมาก เพราะมีคนมีที่เรียนรู้มาให้ก่อนแล้ว แล้วเก็บบทเรียนนี้ให้กับคนรุ่นหลังได้ก้าวเดินต่อไปเพื่อพัฒนาสิ่งที่ดีต่อไป

ทางด้าน **รศ.ดร.วรัญญู พูลเจริญ** บริษัท ไบยา ไฟโตฟาร์ม จำกัด ภายใต้ CU Enterprise กล่าวว่า ก่อนสถานการณ์โควิด-19 เชื่อว่าหลายคนอาจรู้สึกโอเคกับการนำเข้ายาจากต่างประเทศ เพราะการลงทุนวิจัยพัฒนายาใช้เงินมหาศาล และไม่สามารถถ่วงน้ำหนักได้ว่าจะทำสำเร็จอย่างไรก็ตามเมื่อเกิดโรคระบาดขึ้นทั่วโลกแบบโควิด-19 เราได้เห็นได้ว่าทุกประเทศไม่ว่าจะร่ำรวยหรือยากจน หากประเทศนั้นไม่มีความสามารถหรือเทคโนโลยีที่จะผลิตยาหรือวัคซีนได้ด้วยตนเอง ต่อให้มีเงินมากเพียงใดก็ต้องรอไม่สามารถซื้อมาได้ทันที ขณะที่ประเทศที่มีความสามารถในการวิจัยและผลิตได้ด้วยตนเอง ก็สามารถผลิตออกมาให้ประชาชนภายในประเทศใช้ได้ก่อน

“โรคระบาดเกิดขึ้นมาแล้ว และในอนาคตก็เกิดขึ้นมาอีก ถึงเวลาที่เราจะต้องตั้งคำถามแล้วหรือยังว่าเราจำเป็นจะต้องพัฒนาความสามารถด้านยาขึ้นมาเอง หรือถ้าเกิดโรคระบาดแล้วเราก็จะต้องรอแบบนี่ สิ่งที่เป็น Pain Point ของคณะเภสัชฯ คือเราสอนเด็กให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ จบออกไปเขามีงานทำได้เงินเดือนดี แต่ไม่มีใครออกมาทำงานคิดค้นวิจัย พัฒนายาในประเทศเลย เพราะ

ประเทศเราไม่มีที่ทางให้เขาทำ และเส้นทางการเติบโตของนักวิจัยแบบนี้ก็มีน้อยมาก” รศ.ดร.วรัญญู ระบุ

สำหรับบริษัท ไบยา นับตั้งแต่ที่ได้รับรายงานรหัสพันธุกรรมของเชื้อไวรัสโควิด-19 ในเดือน ม.ค. ๒๕๖๓ ก็สามารถผลิตวัคซีนออกมาได้ในเดือน ก.พ. ๒๕๖๓ โดยใช้ระยะเวลาเพียง ๑ เดือน และเมื่อเห็นผลเป็นไปได้อย่างดีจึงเริ่มวางแผนสร้างโรงงานที่สามารถใช้ผลิตยาและวัคซีนจากพืช ซึ่งนับเป็นแห่งแรกในประเทศไทยและในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่สามารถผลิตวัคซีนจากพืชเข้าสู่การทดสอบในมนุษย์ได้ และพื้นที่นี้ยังไม่ได้ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อผลิตวัคซีนโควิดเพียงอย่างเดียว แต่ยังสามารถเป็นพื้นที่เพื่อใช้ในการผลิตยาหรือวัคซีนตัวอื่นที่กำลังวิจัยและพัฒนาอยู่ไม่ว่าจะเป็นมะเร็ง หรือพิษสุนัขบ้า

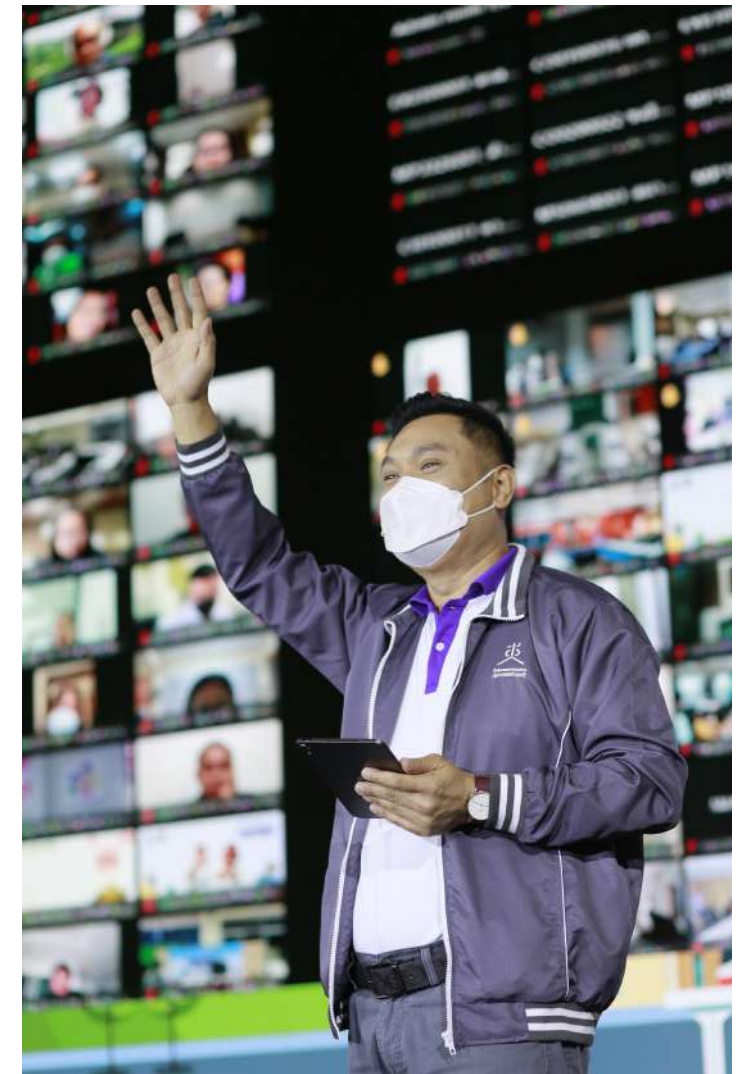
รศ.ดร.วรัญญู กล่าวอีกว่า บัณฑิตสำคัญคือการลงมือทำ ส่วนการพัฒนาจะสำเร็จหรือไม่เป็นเรื่องทางวิทยาศาสตร์ที่เราไม่สามารถกำหนดได้ แต่ยิ่งล้มเหลวเร็วเท่าไรก็ยิ่งดี เพื่อที่จะได้เรียนรู้ว่าจุดผิดพลาดอยู่ตรงไหน และไม่หยุดที่จะพัฒนาต่อไปให้ดีขึ้น ซึ่งเป้าหมายของไบยาคือการพัฒนาการผลิต ให้ไทยสามารถคิดค้นและพัฒนายาได้เอง เพื่อที่ต่อไปเราจะแก้ไขปัญหาโรคภัยภายในประเทศ หรือโรคที่บริษัทยักษ์ใหญ่ไม่ให้ความสนใจ เป็นการสร้างความมั่นคงให้กับด้านสุขภาพรวมถึงเศรษฐกิจของประเทศ 🇹🇹

บรรยากาศภายในงาน
สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔

สมาคมคุณภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 14 พ.ศ. 2564

"พลังพลเมืองตื่นรู้ สู่วิกฤตสุขภาพ"

15 - 16 ธันวาคม พ.ศ. 2564
หอประชุมใหญ่ บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน)

ความเจ็บป่วยไม่ได้เป็นอุปสรรค
แต่ทำให้เราเข้าใจทุกข์ของคนอื่น
และเป็นพลังผลักดันให้เรายื่นมือไปช่วยเหลือ

EDITORIAL TEAM

เจ้าของ
ที่ปรึกษา
บรรณาธิการผู้พิมพ์โฆษณา
บรรณาธิการบริหาร
บรรณาธิการ
กองบรรณาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)
นพ.ประทีป ธนกิจเจริญ
พัชรา อุบลสวัสดิ์
นพ.ปรีดา แต่อารักษ์
บริษัท แจ่มแจ่มกรุ๊ป จำกัด
ชนิษฐา แซ่เอี้ยว
แคทรีเยา การาม
ทรงพล ตูละทา
นภินทร ศิริไทย
บัณฑิต มั่นคง
พิสิษฐ์ ศรีอัคคโภคิน
ยุวลักษณ์ เหมะวิบูลย์
สุรัชย์ กลั่นวารี
ชูชาติ ตริรัถยานนท์
พรมประสิทธิ์ ธรรมกรณ์
ชญัญชิตา จันทรหมีน

ที่อยู่สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)
ชั้น ๓ อาคารสุขภาพแห่งชาติ
๘๘/๓๙ หมู่ ๔ ถ.ติวานนท์ ๑๔
ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๒ ๙๐๐๐ แฟกซ์ ๐ ๒๘๓๒ ๙๐๐๑
อีเมล nationalhealth@nationalhealth.or.th
เว็บไซต์ www.nationalhealth.or.th

ติดต่อกองบรรณาธิการ
บริษัท แจ่มแจ่มกรุ๊ป จำกัด
๓๕๓/๔๔๕ หมู่บ้าน The Connect
๗/๑ ถ.เทิดราชัน แขวงสีกัน เขตดอนเมือง
กทม. ๑๐๒๑๐
โทรศัพท์ ๐๘ ๗๑๗๑ ๘๙๔๔

JAMJAM GROUP CO.,LTD.

สมาคมคุณภาพแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการ
คุณภาพแห่งชาติ

สมาคมคุณภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 14 พ.ศ. 2564

"พลังพลเมืองต้นรู้ สู่วิถีความสุขภาพ"

